

Največja predstava

V četrtek se je v Ljubljani pričelo 28. svetovno prvenstvo v namiznem tenisu. SPENT kot uradno imenujejo to prireditev, sodi med največja športna tekmovanja v zgodovini Jugoslovanskega športa. Do sedaj v Jugoslaviji še ni bilo tako velike prireditve!

kitajske predstavnice. Ali se bo slika ponovila? Skrivnostno obnašanje obeh ekip pričča o tem, da se zavedajo zahtev, ki jih pred nje postavlja športna javnost. Pričani smo, da nas s svojo igro ne bodo razočarali.

KDO SO NASPROTNIKI

Edini resni nasprotniki kitajskim igralcem so lahko po sedanjih ocenah, samo Japonci. Nekateri so vključili med glavne njihove konkurente še evropske prvake Švede, vendar so se oni že pričeli o moči Azijcev. Nekaj dni pred začetkom prvenstva so izgubili srečanje z Japonsko s 5:4. Pri tem pa je zanimivo predvsem to, da v tem dvoboju nista sodelovala dva najboljša japonska igralca. Japonci so izrabili srečanje z evropskim prvkom samo kot preizkušnjo za svoje mlajše tekmovalce! Verjetno hranijo svoje najboljše za srečanje proti najboljšim — Kitajcem.

Bivši japonski dvakratni svetovni prvak Ogimura pa je opozoril še na eno ekipo, ki se lahko uspešno vmeša v borbo za najvišji plasma — ekipo Severne Koreje. Izgleda, da bodo poizkušali še v predtekmovanju rešiti vprašanje, kdo je tretja velišila na svetu.

JUGOSLOVANI NA PRVENSTVIH

Jugoslovanski igralci so dosedaj nastopili na 20. svetovnih prvenstvih. Pred vojno so bili najuspešnejši v Kairu, kjer so leta 1939 prišli v finale. V finalu so Maks Marinko, Ladislav Heksner in Tibor Horangozo podlegli odličnim češkoslovaškim moštvom. Na istem prvenstvu se je izkazal tedaj 19-letni Zarko Dolinar, ki je delil med posamezniki 3. — 4. mesto.

Jugoslovanska reprezentanca je igrala v finalu še leta 1951. na Dunaju. Vilim Harangozo, Zarko Dolinar in Josip Vogrinc so premagali v borbi za finalno tekmovalce Švedsko, Brazilijo, Wa-

Istvan Korpa

les, Egipt, Italijo, Luksemburg in Anglijo. V finalu so podlegli proti Madžarski s 5:3 in s 5:1 Čehoslovakom. Osvojili so tretje mesto.

DOLINAR IN HARANGOZO

Naša najboljša igralca vseh časov Dolinar in Harangozo sta se uveljavila predvsem kot odlična igralca v dvojicah. Harangozo je bil na Dunaju skupno z Avstrijko Lindo Wertl drugi. Z isto igralco je tudi Dolinar dve leti kasneje zasedel drugo mesto na prvenstvu v Bukarešti.

Svoje uspehe sta oba kronala leta 1954 na prvenstvu v Londonu z naslovom svetovnih prvakov v moških dvojicah. Ze tedaj so se pojavili azijski igralci, ki so zmagali v večini disciplin. Naša predstavnika sta bila ena izmed redkih Evropejcev, ki so se jim še lahko upirali. Na prihodnjem prvenstvu leta 1955 v Utrechtu naša igralca nista osvojila najvišjega na-

se je pričela

slova, pač pa sta vseeno osvojila odlično drugo mesto.

Po odhodu naših veteranov so morali biti jugoslovanski predstavniki zadovoljni s slabšimi plasmaji na prvenstvih. Nova generacija, ki nas zastopa v Ljubljani, se je izkazala le na svetovnem prvenstvu v Berlinu, a na zadnjem prvenstvu v Pragi pa prav tako kot vsi ostali ni zmogla silovitega pritiska Azijcev.

Edvard Vecko

Zeljko Hrbud

KDO BRANI NASLOVE?

Na svetovnem prvenstvu v Pragi so osvojili naslove naslednji tekmovalci:

● Swaything-cup (moštveno moški): Kitajci so premagali Japonce z 5:1

● Corbillon-cup (moštveno ženske): Japonke so premagale Romunijo s 3:0

● Moški posamezno: Cuang Ce-tung; Li Fu-juang (oba Kitajska) 3:1

● Ženske posamezno: Macuzaku (Jap) : Alexandru (Rom) 3:2

● Moške dvojice: Cang Sih-lin, Vang Cih-lin : Hsu Jin-šeng, Cuang Ce-tung (vs. Kitajska) 3:0

● Ženske dvojice: Macuzaku, Seki (Jap) : Rowe, Shannon (Ang) 3:1

● Mešane dvojice: Kimura, Ito (Jap) : Miki, Seki (Jap) 3:0

Od šestih naslovov svetovnih prvakov so osvojili tri Kitajci in tri Japonci. Kako pa bo na sedanjem prvenstvu? PRIDITE V LJUBLJANO IN VIDELI BOSTE: veselje in razočaranje, zmage in poraze, srečo in nesrečo, tehniko in taktiko, temperamentne Azijce in hladnokrvne severnjake. Skupni rezultat vseh prireditev pa nam bo končno dal nove svetovne prvake.

P. C.

Vojislav Marković

KITAJCI IN JAPONCI EDINI FAVORITI?

Vse bolj prevladuje prepričanje, da Azijci ne bodo imeli dostojnih nasprotnikov. Na zadnjem prvenstvu, ki je bilo v Pragi, so osvojili vsa prva mesta. Ali se bo uspelo komu uvrstiti med te virtuozne bele žogice v Ljubljani? Kitajci niso pri moških osvojili samo naslov svetovnega prvaka za ekipe in posameznike, ampak so v zaključnih tekmovalnih prikazali pravzaprav svoje nacionalno prvenstvo. Od osmine finala dalje so gledalci lahko gledali izključno samo

Pravna
Pravna
Pravna

Številka 15

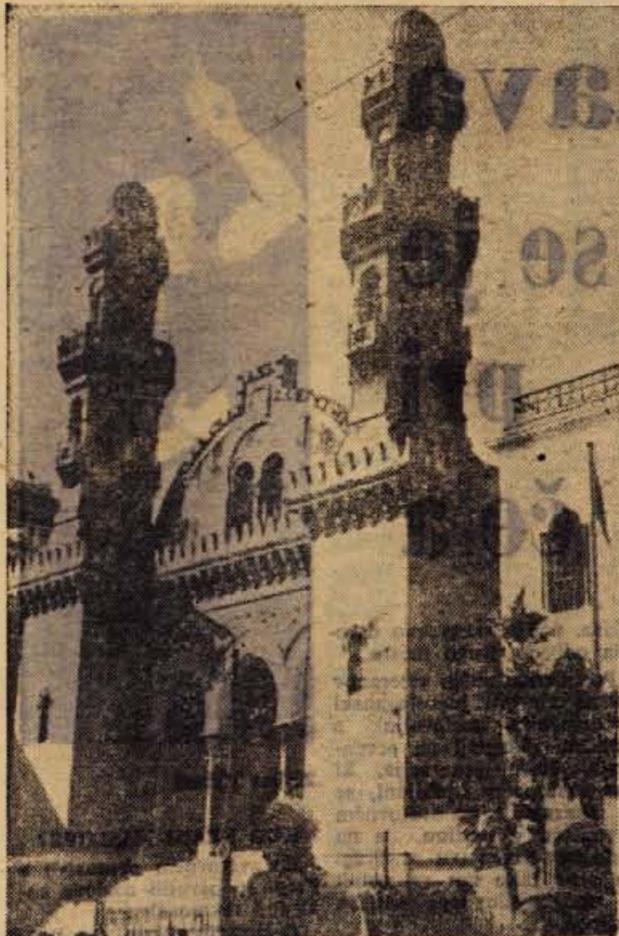
Kranj
17. aprila 1965

Nova dvorana v športnem parku ing. Stanka Bloudka je prizorišče letošnjega svetovnega prvenstva v namiznem tenisu

Alžir

vilnost njegovih načel. 8. septembra 1963, ko je bila izglasovana prva ustava svobodne republike, je bil v Ustavni skupščini z veliko večino izbran za predsednika republike Ahmed Ben Bela.

Znamenita Kečaova džamija je ena najbogatejših del arabske arhitekture. V času francoske vlade je bila spremenjena v cerkev. V osvobojeni domovini pa je ponovno postala džamija, ki jo turisti zelo radi obiskujejo.

V petek dopoldne je prispel na uradni obisk v Alžir predsednik republike Josip Broz Tito s spremstvom. V Alžiriji bo gost predsednika republike Ben Bele. Srečanje obeh državnikov bo nov prispevek za ohranitev miru na svetu in za nadaljnje sodelovanje med Jugoslavijo in Alžirijo.

Belo mesto

ja OAS je uničevala prav vse. 4. julija 1962. je bila proglašena neodvisnost. Zeleno-be-

jih je ostalo okoli 100.000. Neodvisni Alžir je ponudil francoskim kolonialistom, da ostanejo in živijo pod enakimi pogoji kot ostali alžirski državljani. Toda psihoza, ki jo je ustvarila organizacija OAS, je pregnala večino Evropejcev.

Alžir je ostal brez inteligence. V državi z 10,5 milijona prebivalcev je skoraj 7 milijonov nepismenih. Pet tisoč francoskih veleposestnikov je imelo v rokah 30 odstotkov obdelovalne zemlje. Tovarne so stale.

V tej zmedbi pa je prišlo še do nesoglasij v vodstvu. Na sestanku Nacionalnega sveta v Tripolisu v Libiji, se večina ministrovčasne vlade ni strinjala s programom, za katerega se je zavzemal Ben Bela. Čvrsta programska orientacija za izgradnjo socializma in enotno politično strukturo Alžirije ni šla v račun tistim, ki so hoteli novo državo po vzgledu zapadnoevropskih kapitalističnih držav. In takrat Ben Bela ni hotel pristati na kompromis. Dejal je: »Naša pot je pot socialistične revolucije.« Nadaljnji razvoj je pokazal pra-

Borec za mir in neodvisnost Alžirije — Ahmed Ben Bela

Vedno hitreje se razvija moderna industrija, toda stara obrt še vedno ostaja cenjena. Povsod je še polno delavnic, kjer izdelujejo znane alžirske preproge

NJIHOVA SVOBODA JE POVEZANA Z NJEGOVIM IMENOM

19. marca 1962. leta je bil v malem turističnem mestu na obali Zenevskega jezera v Evianu podpisan sporazum, po katerem je Alžirija postala neodvisna. Od sporazuma do razglasenja neodvisnosti je bilo v Alžiru prelite še veliko krvi. Se so padali borci, kajti teroristična organizaci-

la zastava Alžirije je zamenjala francosko trikolorko, ki je celih trinajst desetletij vihrala na znanem trgu Forum v Alžiru.

Mlada, neodvisna državnica je postala po proglasitvi neodvisnosti pravi kaos. Večmesečni teror kolonialistične organizacije OAS je uničil večidel administracije in mnogo tovarn. Od 1.200.000 Francozov, ki so živeli v Alžiru,

Alžir pomeni v arabščini belo mesto in tak se zdí vsakemu, ki ga obišče. Na sliki je del velikega parka, polnega zelenja in palm. V ozadju je zgradba predsedništva vlade

Alžirec Ahmed Abdelahman je mnogokrat prekrizal Sahara in kakor večina drugih, se je tudi on vrnil domov v mirno družinsko življenje

Samoten pogled nekje za okenskim steklom. Trg Puškin, ki je še vedno pokrit s snegom. Vsakdanja Rusija — starke z rutami zavezanimi okrog glave, možje s šapkami, zmurnjeni golobi, nizko nebo. Rusija pa, ki jo vidim jaz v tem brezhibnem uradu je povsem drugo: to je Rusija, ki skuša k zvezdam in ki ji je pravkar uspelo, da se je njen človek, popolnoma sam, sprehodil po vesolju s hitrostjo 28.000 kilometrov na uro.

Tisti dan je imela ista Rusija tri obraze: obraz Pavla Beljajeva in Alekseja Leonova, ki sta se po sedemnajstih uspešno opravljenih krogih okrog Zemlje vrnila zopet med svoje ljudi in obraz generala Kamanina, voditelja sovjetskih kozmonavtov, človeka, ki vodi njihov izbor, usmerja njihovo treniranje in nadzoruje polet. Bilo je prvič, da je general Kamanin sprejel tujega dopisnika in prav tako se še ni zgodilo, da bi se Beljajev in Leonov po svojem poletu pogovarjala s časnikarjem iz katerekoli zahodnoevropske države.

prenehalo. V istem trenutku sem opazil, da se je ob mojem, čeprav rahlem odzivu, napravila na kapsuli majhna vdrtina in da se sploh vsa kapsula začela počasi vrteti. Pritegnil sem vrv k sebi in se hitro vrnil proti Voshodu. Potem sem jo znova spustil in zaznal, da se tudi sam vrtim, vendar brez najmanjšega občutka vrtočlavitve ali neudobja. Za trenutek sem opazoval zvezde, ki so se bleščale na temnovijoličastem dnu, ki se je počasi spreminjal v zametno črtno. Naslednjo sekundo, ko sem se obrnil za polovico, se je pojavila Zemlja. Razločil sem ruska in sirska gorovja, Volgo, sivi Ural, potem sem spoznal še Obi in Jenisej. Sonce nad menoj je silovito sijalo, bilo je kot pripeto z iglo na jasno nebo. Njegovi žarki so prodirali skozi čelado in mi ogreli obraz.

In potem sem se po desetih minutah vrtenja v praznem vesolju vrnil v kapsulo.

Vprašal sem Leonova, če je imel razen vrvi, ki ga je vezala z Voshodom, še kak drug varnostni sistem v primeru nevarnosti. Vzel je nalivno pero in na list papirja narisal skafander, zvezan s kabino s cikcakasto črto.

»VARNOSTNA VRV: JEKLENA NIT«

»Vsa naša skrivnost je tukaj,« pravi Leonov. »Strokovnjaki so izpopolnili tole vrv, ki me je vezala na Voshod. V notranjosti je razen telefonskih kablov še debela jeklena nit, ki je pri preizkušanju na zemlji prenesla desetkrat večjo moč, kot jo je morala prenašati v vesolju. Tako torej nisem bil opremljen z nobeno posebno napravo, ki bi me zaščitila v primeru, da bi se vrv pretrgala; sicer pa so testi na zemlji dokazali, da je to popolnoma nemogoče. Načrt poleta je predvideval, da mi mora v kakršnem koli primeru nesreče, ki bi se mi pripetila na mojem vesoljskem sprehodu, prihiteti na pomoč.

Najini »popkownicy« (tako sva imenovala vrvi) sta imeli še neko značilnost, ki pa je doslej še nisem nikomur zaupal. Bili sta nagubani kot žica pri telefonskih napravah, ki se raztegne, če jo povlečeš in se nato sama vrne v prvotno lego. To je bila tista elastičnost vrvi, ki me je neizbežno vlekla nazaj h kabini. Zadostoval je samo rahel poteg in že sem se oddaljil od Voshoda in ko se je vrv napela, me je sama znova potegnila proti odprtini. To je pretirano enostaven način, ki pa ima, prav kot vse enostavne stvari, veličansko prednost: varnost delovanja.

Aleksei Leonov po svojem vesoljskem podvigu

Elastičnost in privlačna moč vrvi sta bili točno preračunani za pogoje v breztežnem prostoru. Tako se je, razen tega, da me je vrv sama počasi oddaljevala od ladje, tudi sama znova nagubala in me potegnila nazaj, kar je silno olajšalo moje delo. Nič mi ni bilo treba skrbeti zanjo, vse se je dogajalo skoraj avtomatično in povsem naravno.

Aleksei Leonov se smehljaj. Spomin je star komaj nekaj dni. Potem vzame pero in ustvari pred menoj nenavadno sliko svojega bivanja v praznini, ki vsebuje nekatere zelo zanimive podrobnosti: odprtina, skozi katero je sovjetski kozmonavt stopil v vesolje, se nahaja v podaljški kapsule in ne hrbtnem delu Voshoda, kot bi ljudje lahko razbrali z nekaterih slik.

PRI NOBENEM — NOBENE SPREMEMBE

Tako postaja za nas skrivnost, ki obkroža sovjetske vesoljske polete, nekoliko manj zagotetna. Fotografije ruskih raket in kapsul se odsej lahko merijo z najboljšimi fotografijami, ki so jih objavili Američani. Čeprav se zaenkrat še ne da v Bajkonur, prav gotovo ni daleč dan, ko ga bodo ljudje lahko obiskali. In če svet še ne pozna imen konstruktorja in genialnega matematika, ki sta izdelala sovjetske rakete in izračunala njihovo pot v vesolju, je vzrok te skrivnosti povsem enostaven. Ta moža sta v svoji znanosti tako spoštovana in cenjena, da bi izdati njuni imeni, pomenilo odkriti tisto posebno pot, po kateri hodi ruska znanost, da bi Sovjet-

Mojih dvajset

S POMOCJO STEVCEV...

Bajkonur! Prav iz tega neznatnega koticčka, v predelu okrog mesta Karagande, 350 kilometrov severovzhodno od Aralskega jezera in sto kilometrov od majhnega, napol izsušenega jezera Subar-Tengiz, odhajajo na svojo dolgo pot vse sovjetske rakete s svojimi tovari Vostokov in Voshodov. Tudi Beljajev in Leonov sta se vrnila odtod. Oba zarjavela, nasmejana, zadovoljna in nenavadno prijateljska. Napetost je popustila. Najhuje je bilo za njima. Poročila, ki bodo sledila njenemu poletu, 150 metrov rdeče preproge v Vnukovem, govori na Rdečem trgu, sprejemi v Kremliju in zopet pogovori — vse to jima ni vlivalo bojzani.

»Osemnajstega marca,« pripoveduje Leonov, »bi moral zapustiti kabino šele v toku druge orbite okrog zemlje. Toda umiral sem od nestrpnosti. Prosil sem Beljajeva, ki je bil poveljnik kabine, za dovoljenje, da bi nekoliko prej odšel na svoj tvegani sprehod. Samo malo prej. Toda zavrnil me je, češ da se morava ravnati po navodilih. Brž ko sva prišla v orbito, sva pričela s pripravljalnimi manevri za moj izhod: s pomočjo števec, ki sem jih imel na sebi ter Beljajev pred seboj in ki so bili zvezani z mojo vesmírsko obleko, sva natančno pregledala zaščitne sisteme v skafandru. Potem sva kontrolirala moj pulz in dihanje. Končno mi je, ob 11.30 po moskovskem času, dal Pavel Beljajev dovoljenje za izstop.«

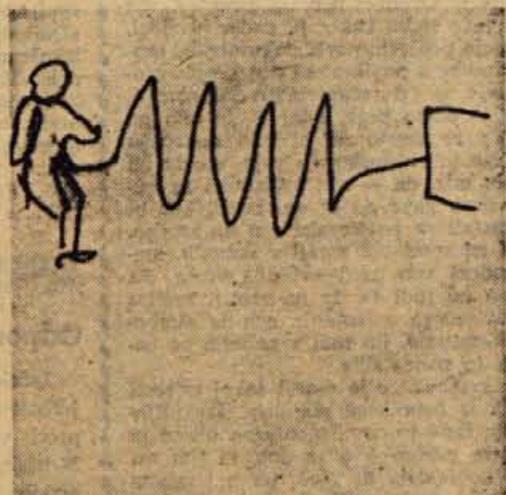
»VOSHOD POD MENOJ SE VRTI«

»Potem ko sem zvišal pritisk v mojem skafandru, sem še enkrat natančno preizkusil njegovo neprodornost in končno zaprl hermetično čelado. Nanje sem pritrdil barvan zaslon, ki mi je zaščitil oči in varoval pogled skozenj pred morebitno poledenitvijo. Pregledal sem še čistost ogledala, ki sem ga imel pritrdjenega na desni nogi in ki mi je pripovedovalo o vsem, kar se je dogajalo za menoj, prav kot na avtomobilu... Navsezadnje mi je Pavel skozi interfon sporočil, da se moj poskus vstopa v vesolje resnično lahko začne.

Zaklopka se je odprla s kovinskim šumom. Stal sem pred neznanim. Počasi sem premaknil nogo in stopil v prazno. Z rahlim sunkom sem se odločil od vesoljske ladje in se potem vse bolj oddaljeval. Vrv, ki me je spajala z Voshodom, se je napela. Dolga je bila pet metrov. Gibanje, ki me je oddaljevalo od ladje, se je tako

minut v

Na kozmodromu nas je »popkownica« še nekoliko skrbela. V območju običajne zemeljske težnosti ni hotela pravilno delovati, ni odgovarjala na poteg in se ni nagubala tako, kot bi se morala. V vesolju pa je bilo z njo vse v redu.

Značilno nagubana »popkownica«

vesolju

ski zvezi zagotovila prvo mesto v vesoljski tekmi. Včasih se zgodi, da se za trenutek pojavita med ljudmi. Tako sta bila oba prisotna na sprejemu v Kremliju, 22. marca, v dvorani Vladimírski, kamor sta Brežnjev in Kosigin s svojimi najbližjimi zaupniki, prišla slaviti zmago Voshoda 2.

Polet Beljajeva in Leonova, ki sta v šestindvajsetih urah opravila 720.000 kilometrov dolgo pot, odpira novo dobo vesoljskih raziskav. Polkovnik Ivan Borisenko, ki vodi urjenje kozmonavtov, mi je povedal, da se fizične zmogljivosti Leonova in Beljajeva po poletu niso prav nič spremenile in da prav tako ni nobene psihološke razlike med možem, ki je plaval v kozmosu in med onim, ki je ostal na krovu Voshoda.

Pred kratkim je v Nemčiji neka priletna krava izdala svojo življenjsko povest, ki je v tamkajšnjih literarnih krogih vzbudila živo zanimanje.

Ta je pa bosa, poreko bralci, prvi april je vendar že davno za namil Le počasi, ni nejeverni Tomaž! pri nas napiše marsikatero knjigo osel, pa je v Nemčiji krava ne bi mogla spisati?! Zdaj,

ko ste pomirjeni in prepričani, naj spet nadaljujem v resnem tonu:

Neka krava plemenite pasme je torej avtorica svoje življenjske izpovedi. Zal je vrla žival skrita za psevdonomim, vendar bi kazalo stopiti preko njene založbe z njo v stik in izposlovati dovoljenje za prevod njenega umetniškega dela, kajti prav za nas

Jugoslovane sta kravina pri nekaterih škripajočih koles v našem gospodarjenju...

Krava je svojo zajetno avtobiografijo (*Usahlo vime*, napisala Else Mumu, založba Yasli, Stahle, 1965) obdelala v štirih delih. Prvi del, *DEVIZNA POMLAD*, je pretresljiva pripoved o nasilni ločitvi od njenega doma, od moderniziranih nemških hlevov. Kravo so namreč kot plemensko žival za lepe devize izvozili. Kupila jo je neka jugoslovanska kmetijska zadruga (avtorica jo imenuje s polnim imenom in v uvodu celo poudarja, da imena, kraji in dogodki v knjigi niso izmišljeni), ki se je lotila velikopoteznega živinorejskega načrta, čeprav zanj ni imela zagotovljenih niti materialnih sredstev niti zadostnega strokovnega kadra. Mlada krava polagoma spoznava novo okolje, zmrzuje v hlevih odprtega tipa, prisluškuje kritiki kmetijskih delavcev, ki venomer godrnjajo čez upravnika in načrta že vnaprej napovedujejo žalosten konec. Avtorica zaključuje prvi del s pronicljivim opisom zvez vodilnega kadra z občinskimi vodstvom, ki kar naprej vleče zadrugo iz kalnih voda izgube in ji daje brezupne milijonske transfuzije. »Moj začetniški staž«, piše živinčica, »sem torej prebela na tipičnem takomimovanem političnem objektu.«

KLAVNISKA JESEN je tretji del. Naša avtorica ni imela sreče. Tudi banatski poljedelski kombinat je bil čudno ustrojen. Nihče ni vedel, kdo pije in kdo plača. Ali je potemtakem nenavadno, če so plemnitno žival nekega lopega dne prodali v Slovenijo za zakol, čeprav je bila že več mesecev — breja? »Krave se ne znamo fe jati,« pripoveduje avtorica »a najraje bi se od srca na smejala, ko sem ob prihodu v klavnico videla veterinarjev obraz. Ob ugotovitvi, da bom kmalu teletila, tudi on ni vedel, kaj naj počne: ali naj se jezli ali smeji. «Klavnica breje krave seveda ni gnala pod nož, temveč jo je z dobičkom prodala bližnji kmetijski zadrugi. Tam je povrgla lepo plemensko tele Krava v humorjem opisuje divje zaplete in silne pravde do katerih je prišlo med banatskim »dobrom«, klavnico in njeno novo kmetijsko zadrugo, kajti zadeva je prišla v časopise in dvignila precej prahu.

IZVOZNA ZIMA je zaključek avtobiografije. Kar naenkrat so našo kravo izvozili nazaj, od koder je nekoč prišla kot mlada telica, v rodno Nemčijo. Izvozili so je seveda za zakol in ne kot plemensko žival. Ali spet se je izmazala. V Nemčiji jo je kupil zasebni kmet, da bi z njo izboljšal svojo pasmo Krava se na njegovem posestvu zdaj mirno pase, služi gospodarju težke marke in v prostem času po malem muku v magnetofon, nakar kmetov tajnik njeno literarno mukanje piše na stroj ter natipkani material pošilja raznim založbam v oblavo. Tako je nastala tudi pričujoča avtobiografija...

Namesto komentarja k svoji življenjski poti je krava napravila sila zanimivo stvar: izračunala je, koliko so dali zanjo njeni prvi uvozniki, Jugoslovani, in kako se je gibala njena cena pozneje, vse do prodaje čez mejo v zakol. Naši gospodarstveniki verjetno nimajo posluha za lepo književnost. Nihče jih ne more siliti, da prisluhnejo kravinemu umetniškemu mukanju. Nobenega izgovora pa ni, da ne bi prebrali vsaj tega ekonomskega zaključka.

Verjetno se bodo zgrozili, a zelo verjetno se bodo tudi nekaj — naučili... Čuk v tranzistorju

Stare pravljice v novi obleki

Krojač v nebesih

Dogodilo se je, da je nekega lepega dne šel bog direktor na sindikalni izlet. S seboj je vzel vse svetnike in ves administrativni aparat. V nebeškem podjetju ni ostal nihče, kakor edino sveti Peter. Direktor mu je ukazal, naj nikogar ne pusti noter, dokler se ne vrne. Peter je torej ždel v vratarski loži, poslušal radio, odgovarjal na telefonske pozive in čuval.

Kmalu nato je nekdo potrkal na šipo vratarskega okenca. Sveti Peter je vprašal, kdo je in kaj želi. »Ubog privatni krojač prosí, da bi mu dovolili vstop,« se oglasi tenek glas. »Ubog, to pa to,« je rekel sveti Peter, »kakor vsak zasebni obrtnik, kšeftar ti, davek si zatajeval občini. Ne prideš v nebesa. Sam gospod direktor mi je prepovedal spustiti koga v nebesa, dokler se ne vrne s sindikalnega izleta.« — »Bodi no vendar usmiljen!« je moledeoval krojač, »o malenkostnih napakah, ki se vsakomur pripete pri izpolnjevanju davčne prijave, ni vredno, da bi govoril. Pogledaj me, od dolge poti so se mi naredili hudi žulji na podplatih, ker sem se odvdal hoditi peš, odkar imam fička. Kar pusti me noter! Vsa najslabša dela hočem opravljati: hoditi po malice, cigarete prinašati in letne obračune znam popravljati.« Sveti Peter se je dal pregovoriti, ko mu je krojač neopazno spustil na mizo modro kuverto in je iz usmiljenja toliko odprl vrata, da se je prerinil skozi krojač s svojim suhim telesom.

Moral je sestiti v garažo za vratj ter biti tiho in miren, da bi ga ne opazil nebeški direktor, ko se bo vračal s sindikalnega izleta. Krojač je pokorno ubogal. Ko pa je sveti vratar stopil za hip čez cesto v bližnji bife, je krojač vstal in iz radovednosti pogledal malo po nebeškem podjetju.

Končno je prišel v direktorjevo pisarno, kjer je bil za široko mizo, s katere so se premnogi telefoni drug drugega kar pehali, vzvišen stol iz samega zlata in posut z dragocenimi kamni. Ta stol ni poznal rotacije in se po tem prav nič ni ločil od stolov v nekaterih zemeljskih podjetjih. Bil je to sedež samega nebeškega direktorja, ki je sedel na njem, kadar ni bil na službenem potovanju ter je od tod lahko opazoval vse, kar se je dogajalo doli v grešnih komunah. Krojač je strmeč obstal pred sedežem in ga nekaj časa opazoval, ker mu je bil zelo všeč. Dolgo časa je krotil svojo radovednost, a končno ga je le premagala. Stopil je k stolu in sedel nanj.

Od tu je videl vse, kar se je dogajalo na zemlji. Med drugim je opazil tudi sejo

upravnega odbora nekega podjetja, ki je sklenilo povečati cene svojim proizvodom, da bi lahko povišalo osebne dohodeke zaposlenih, javnosti pa seveda objasniti, da jih v to tira le podražitev surovin. To je krojača tako razjezilo, da je hipoma pograbil zlat pisalni stroj na tajnični mizici in ga vrgel v nebesa na zemljo med zvijačne člane upravnega odbora. — Takoj je vedel, da ni storil prav, ker ni mogel dobiti zlatega pisalnega stroja nazaj v nebesa. Previdno se je splazil s sedeža nebeškega direktorja in hitel na svoj prostor v garaži. Tako se je naredil, kakor še vode ne bi znal skaliti.

Proti jutru se je vrnil nebeški direktor z vsem svojim spremstvom. Krojača v garaži sicer ni opazil, ko je zapeljal svoj avto vanjo, ko pa je hotel zdikirati tajnični obračun stroškov za sindikalni izlet, ni bilo nikjer pisalnega stroja. Vprašal je svetega Petra, kam je zginil pisalni stroj, a ni ničesar vedel o tem. Nato je vprašal, ali je med tem koga spustil v nebeško podjetje. »Za nikogar ne vem,« se je izgovarjal sveti Peter, »da bi bil prišel, pač pa je tu neki krojač, ki še sedaj sedi v garaži.« — Nebeški direktor je dal poklicati krojača predse. Vprašal ga je, ali je vzel pisalni stroj in kam ga je dal. »Oj, tovariš gospod direktor!« je odgovoril prijazno krojač, »v jezi sem ga zagnal na zemljo med člane upravnega odbora nekega podjetja, ki sem jih videl kovati povišanje cen svojih proizvodov, da bi si ustvarili višje prejemke.« — »Oj, ti naivnež, ti!« je vzhrohnal nebeški direktor. »Če bi jaz tako sodil, kakor ti, kadar bi videl, da hočejo podjetja povečati prejemke svojih delavcev s povišanjem cen svojih proizvodov, a ne s povečanjem produktivnosti, kakor je edino prav, kdaj bi že bilo po nas! Tu že davno ne bi bilo nobenega pisalnega in računskega stroja, stolov ali pisalnih miz, da — niti kuhalnica za kuhanje črne kave ne bi več imeli, ker bi vse zmetali za poviševalci cen na zemljo. Odslej ne smeš več ostati v nebesih, ampak moraš ven pred nebeška vrata. Pa le urno od tod! Če že na zemlji kršilce neupravičenega zviševanja cen le simbolično kaznujejo, jih tudi v nebesih ne bomo za to prijemali!«

In sveti Peter je moral takoj odvesti krojača iz nebeškega podjetja. Iznajdljiv si je na Luni postavil montažno hišico in zdaj tam pridno šiva za one, ki jim nebeška konfekcija ni všeč, ter s strahom čaka, kdaj bodo prišli na Luno Rusi in mu vzeli privatno obrt.

Vilko Novak

Odpornejša obloga za tla

Izdelali so novo oblogo za tla iz umetne smole, ki j etrdnejša od betona, ne potrebuje nege in je odporna proti vsem industrijskim kemikalijam. Strdi se v 24 urah, se ne spremeni ob visokih in posebno izredno nizkih temperaturah, je neobčutiljiva za vremenske spremembe. Ne škoduje ji celo najtežji cestni promet z jeklenimi kolesi in goseničarji.

Žuželke

V

naši mlaki

Naša mlaka je na robu gozda. Ze pozimi smo se radi zadrževali ob njej. Ko je posijalo toplo sonce, smo pričeli brodirati po vodi in vsak dan smo se spoznavali z njenimi novimi prebivalci.

Najprej smo se spoznali s kačjimi pastirji. Bali smo se jih, da nas ne bi pičili, n smo se vseeno čudili njihovi lepi kovinskomodri barvi. Imajo ostre čeljusti, s katerimi zgrizejo metulja, komarja ali muho kar v letu.

Zavidali smo pajkom, ki so se drsali po naši mlaki. Šele kasneje smo izvedeli, da se pravilno imenujejo vodni drsalci in nimajo s pajki nika-ke zveze.

Še bolj kot drsalci pa so nas zanimali blesteči, temni, pol centimetra veliki broščiči — kolovrti, ki so v v mirnih vodnih kotičkih opisovali kroge tako hitro, da smo jim komaj sledili. Na vodi so plavali tako, da so imeli polovico glave nad, a polovico pod vodo.

Tudi pod vodo je v naši mlaki vse živo. Ena najpomembnejših žuželk je obrob-ljeni kozak. Njegovo gladko in ploščato telo je črne barve, rjavo obrobjeno. V vesla izpremenjene zadnje noge ga tako hitro poganjajo, da ujame celo ribice in urne žabe. Kozak pa mora hoditi po zraku, ker se je razvil iz kopnih prednikov.

Med vodnim zelenjem živi še vse polno roparjev. Ne-

ZUŽELKE V NASI MLAKI

Na Holandskem piskajoči telefoni

Holandski telefonski naročniki se bodo morali pri- vaditi novemu opozorilnemu signalu telefonov. V na- črtu je, da bodo imeli telefonski aparati v bodoče na- mesto zvoncev flavite. Prve poskuse bo izvedla holand- ska pošta že letos maja v mestu Utrechtu. »Piskajoči« telefon bo oddajal dvoglasni hitromenjajoči se ton flavite. Trajal bo čno sekundo in se bo ponavljal vsake štiri sekunde, dokler pač naročnik ne bo dvignil slu- šalke.

»Piskajoči« aparat tudi ne bo imel več dosedanje številčnice, temveč tastaturi podobne gumba. Zveze bodo naročniki vzpostavljali petkrat hitreje kot do sedaj.

Svarilni aparat za metan

Mnogo pozornosti v svetu je vzbudilo odkritje polj- skih znanstvenikov. Konstruirali so aparat, ki popol- noma zanesljivo odkritje prisotnosti metana v rudnikih. Ker je plin metan brez duha, ga je zelo težko odkriti, že majhne količine v zraku ter nenadna iskra pa lahko povzročijo eksplozije. Metan je zato največji sovražnik rudarjev.

Nov poljski aparat registrira prisotnost že 1 odstot- ka metana v zraku in daje optične in akustične opozor- ilne signale. Pri 2 odstotkih pa celo samodejno iz- ključi vse električne napeljave v ogroženih prostorih.

S serijsko proizvodnjo aparata so že pričeli.

GLAS pionirjev

kateri so takšni kot škorpji- joni ali ščipalci in zopet drugi takšni kot paličice. Preže na žrtve, jih love s sprednjimi nogami ter jih

Dve zgodbi o istem sošolcu

V četrtek smo dobili nove- ga sošolca. Učenci so ga pri- nesli v razred pred uro pri- rodopisa. Ježil je bodice, koracal po razredu in nas ogledoval. Potem se je usta- vil pri peči in zaspal. Zbudil se je kmalu. Opazovali smo ga, kako gosposko je hodil. Med uro nemščine je koračil po razredu kot kak profesor. Če se ga je kdo dotaknil, je skril gobček in se umaknil. Imel je velike bodice.

Janja Triller, 5. r.

JEZEK

Ježek po gozdu hlača, bodice ježi in se hahlja, svoj kožušček šiva kar brez sukanca. Majhen je možic in večkrat v klopčič zviti. Majhen rilček ima, z njim pa dobro riti zna.

Tone Kocijan, 5. r.

MOJ BRATEC

Imam majhnega bratca, poreden je res, po zvezkih paca mi in smeje se vmes. Rdeča ima lička in črne oči, je vedno pogumen, se nič ne boji. Star štiri je leta, veliko že zna. Piše, riše, recitira in računa, kar se da.

DOMACI PRAZNIK

Praščka smo kupili, debelo ga zredili. Hajli, hajlo, prašček debel bo. Može so ga zgrabili, na stol ga zavalili. Hajli, hajlo, praščka več ne bo. Koline naredili in vino zraven pili. Hajli, hajlo, praščka več ne bo. Kdor ima velika usta, praščka sam pohrusta. Hajli, hajlo, praščka več ne bo.

Miha Kurnik, 6. r.

ZADOVOLJNOST

Jelka jokala je v logu, bor je otožno ihtel, jaz pa sem v duši vesel pesem veselo si pel. Gledala vame je jelka in nemo je bor obstrmel — jaz pa smehljaj sem se v srcu. Jaz sem bil srečen, vesel.

Mirjam Mehle, 8. r.

Ježka smo po pouku od- nesli na dvorišče in ga iz- pustili. Sedaj ne vemo, kje tava in išče hrano za zimo.

Minka Polajner, 6. r.

V šolo smo prinesli ježka. Zelo smo ga občudovali. Zavi- vit je bil v klopčič. Kmalu se je odvil in začel tekati po razredu. Bodice je naježil. Ni bil več tako plašen, privadil se je. Občudoval sem njegov koničasti rilček. Z njim je prav dobro vohal in tipal. Obšel je vsak kot. Nožice je imel majhne, hodil pa je s krempeljci. S svojimi majhnimi ušesi gotovo zelo slabo sliši, zato pa bolje vo- ha. V kotu se je pri omari pomočil. Postalo ga je sram in je zbežal pod omaro. Vsi smo se smejali, tudi tovari- šica. Ko je bilo veselja do- volj, smo ga odnesli. Potem ga nismo več videli, ker ga je mogoče vzela tovarišica, saj ji je bil zelo všeč.

Maksi Hafnar

Slika za nagrado

Nagrajenka v natečaju za naslov pionirske strani je VLASTA DREMELJ. Stara je 12 let in je doma iz Hotemož. Hodi v 6. razred osnovne šole v Preddvoru. Iz Preddvora so bili pionirji najaktivnejši v iskanju naslova, saj smo dobili od njih kar 50 dopis- nic. Enak naslov je predla- gal še Tine Roblek, vendar je bila Vlastina dopisnica prej v uredništvu. Vlasta nam je obljubila, da se bo še oglasila. Vabimo tudi ostale pionirje, da nam redno pišejo o zanimivostih, s ka- terimi se srečujejo.

Pesnikov relief na ribniški hiši

Ribnice na Dolenjskem se Prešeren ni rad spominjal. Čeprav je bil v obeh razredih šole, kamor ga je poslal njegov blagi stari stric Jožef Prešeren (1752—1835) v bližnjega Kopenja, med prvimi obdarovalci in kot tak vpisan v znamenite »zlate bukve«, je bil spomin na ribniški dve leti, 1810/11 in 1811/12, zanj vedno tako grenak, da je bilo Prešernu hudo še na smrtni postelji, če je le pomislil na Ribnico. Ne zaradi šole in Ribnice, pač pa zaradi mučnih doživetij v hiši, kjer je stanoval.

Sole, ki jo je Prešeren obiskoval, v Ribnici ni več. Staro stavbo so že pred desetletji podrli. Zdaj stoji na njenem mestu stanovanjska hiša; nova šola pa je zgrajena na drugem kraju.

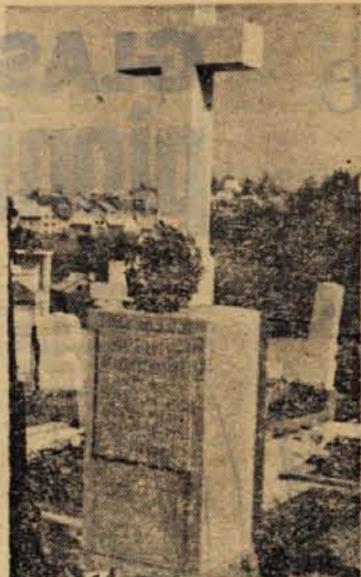
In prav pred to novo šolo nas je vodila pot; natanko nasproti šole stoji enonadstropna vila, zgrajena leta 1912. Na hiši je tablica: Ribnica št. III. Take prešernoljubne hiše gotovo ni nikjer na Slovenskem. Na severni fasadi ima v sredino stene vstavljen tričetrtinski relief pesnika Prešerna, južno steno pa krasi velik reliefni profil Julije Primčeve!

Poglejmo si to nenavadno hišo nekoliko pobliž! Zgradil jo je ribniški rojak Ivan Ramor, ki je v Trstu obogatel s pekarijo in slaščičarstvom. Bil je celo dvorni dobavitelj kruha za cesarski dvorec Miramar. Kot imovit mož je hotel svojo starost preživeti v domači Ribnici, saj je bil tudi poročen z Ribničanko. Hišo, kar skoraj vilo, mu je zgradil italijanski stavbenik Marcel Orsella, gradbenik, morda tudi arhitekt, ki se je v prvem desetletju več let zadrževal v Ribnici in gradil različna poslopja. Sam si je postavil hišo v Gorenji vasi in se tamkaj naselil. »Vila Mafalda«, kakor jo je imenoval, je sedaj last J. Selška.

Zanima pa nas živo, na čigavo pobudo je dal Ivan Ramor vzidati oba reliefa? Ribniški domačin, kulturni delavec, Janko Trošt meni, da sta oba reliefa na fasadah Ramorjeve hiše, odsev časa, narodnostnega prebujanja, Ramorja so že tedaj šteli med zavedne Slovence in kot premožen tržan je gotovo sledil razgibanemu kulturnemu življenju v Ribnici, saj je bila tamkajšnja Narodna čitalnica ustanovljena že nekaj let pred Ramorjevo vrnitvijo v Ribnico. Kult Prešerna pa je prav s postavitvijo pesnikovega spomenika v Ljubljani leta 1905, šele prav vzplamtel po vsej Sloveniji.

Relief pesnika Prešerna v Ribnici na hiši III

Julije nagrobnik na šmihelskem pokopališču

Oba atraktivna reliefa na Ramorjevi villi je bržčas Orsella sam zmodeliral. Znano je, da se je rad bavil tudi s štukaterskimi deli. Obe hiši, Ramorjevo v Ribnici, svojo v Gorenji vasi, je okrasil tudi s scenarijskimi ornamentmi, pač po okusu onega časa.

Lastnik Ramorjeve hiše je umrl leta 1928, za njim sta jo dedovali njegovi hčerki Antonijeta Göderer in Amalija Pirker. Od leta 1964 je lastnik hiše Ivan Zobec.

Sedanji hišni gospodar je že izrazil pripravljenost, da bi delno poškodovana reliefa obnovil, če bo le dobil primerne strokovnjake.

Tako bo ohranjena dragocena krajevna posebnost, pomembna tudi za širši krog Prešernovih častilcev.

Grob Julije Primčeve

Bilo bi gotovo napak, hoditi po Prešernovih sledih na Dolenjskem, a ne obiskati groba njegove Lavre na šmihelskem pokopališču pri Novem mestu.

Prav lani je minilo 100 let od smrti Julije Primčeve (1816—1864) in čas je gotovo že zabrisal preostre črte, ki smo jih dolgo stoletje dajali njenemu spominu. V marsikateri stvari že drugače sodimo in umevamo. Ni bila, povsem njena krivda, da je zavrnila plamtečo pesniško ljubezen našega Prešerna.

Ze nekaj let je znano, po pripovedi njene lastne vnukinje (leta 1948), da je Julija, tedaj že poročena s pl. Scheuchenstuelom, zvesto hranila zvečič ročno pisanih pesmi, ki jih ji je dal Prešeren na nekem kazinskem plesu v Ljubljani. Ko pa se je Scheuchenstuel po smrti svoje žene preselil v Gradec, se je zvečič nekam izgubil.

Pred nekaj dnevi pa nas je doletelo zadoščenje, da moremo še z novim dejstvom prispevati k ublažitvi sodbe o »trdosrčni Juliji Primčevi«.

Po načelih Toma Zupana, ki pa jih je pozneje povzel tudi France Kidrič, da je sleherni nov drobec iz pesnikovega ali iz življenja njemu bližnjih ljudi, za prešernoslovje dragocen in dobrodošli prispevek, sporočamo danes javnosti ta-le izsledke.

Gospo Juliji pl. Scheuchenstuelovi, ki je bila rahlega zdravja že od zgodnje mladosti, mlo in toplo dolenjsko podnebje ni prav nič prišlo. Sla je pač tjaka, ker je bil njen mož Jožef Anzelm Scheuchenstuel imenovan leta 1850 za predsednika okrožnega sodišča v Novem mestu. Zato je tem raj ob počitnicah obiskoval prijateljsko družino Urbančevih na gradu Turnu nad Preddvorom. Tu je tedaj še živela prva slovenska pesnica in pisateljica Josipina Urbančeva-Turnograjska (leta 1833—1854). Torej domače vzdušje nikakor ni moglo biti nemakutarsko!

No in prav v letih teh Julijinih obiskov v Preddvoru (prihajala je na počitnice z malimi otroci: 12-letno Marijo Judijano, 11-letno Marijo Ano, 8-letno Antonijo Marijo, 6-letno Jožefo Terezijo in morda tudi z najmlajšim otrokom, dvoletnim Jožefom Viljemom; starost otrok v letu 1852) je služboval v gradu Turnu kot oskrbnik Valentin Levičnik, oče našega sedaj najstarejšega soobčana, častiljivega 95-letnega nestorja dr. A. L.

Kadar so prišli Scheuchenstuelovi k Urbančevim, so ob prijetnih poletnih večerih kaj radi posedali v grajskem parku. Tedaj so vselej dali poklicati mladega oskrbnika, da jim je igral na citre. Skoro pretresljivo sporočilo nam še pove, da je gospa Julija najraje poslušala prav Prešernovo pesem »Pod oknom« (t. j. Luna sije, kladvo bije...) In še tale drobna zanimivost: citre, ki jih je Julija poslušala, še obstoje, lastnik jim je sedaj oskrbnikov vnuk Tous-Sait v Zagrebu!

Pa spregovorimo še par besed o tem vrlem narodnjaku Valentinu Levičniku. Mož je bil v svojih mladih letih član kranjske Narodne garde. Služil je kot trobentač v njeni godbi, ki je štela kar 24 mož — godbenikov na pihala! Na svoja jesenska leta (umrl je leta 1917 kot 94-letnik) je otrokom rad pripovedoval, kako so gardisti nekoč korakali, peš prav do Ljubljane, ves čas godli in peli, nosili so tudi table z napisji (danes bi rekli »transparente s parolami«). Na eni teh tabel je menda pisalo: »Udri hudiča!« Le na katerega hudiča je to letelo? Sla pa je tedaj kranjska garda na obisk k ljubljanski...

A vrnimo se k Julijinemu grobu na šmihelskem pokopališču pri Novem mestu, ki smo ga obiskali v preteklih dneh. Našli smo ga lepo oskrbovanega. Kaže, da novomeški kulturni ljudje niso pozabili na grob nedosegljive ljubice našega nesrečnega Petrarke...

Julija je živela v Novem mestu komaj trinajst let. Vseh njenih pet otrok pa se je rodilo že v Ljubljani. V Novem mestu so Scheuchenstuelovi stanovali v gradiču Neuhoft, onstran mostu čez Krko. Janez Trdina zatrjuje, da so mu priče povedale, kako je Julija s svojim možem živela »v prelepi prijaznosti in slogi.« Tako se je vsaj ljudem videlo. Toda v resnici je bila ta bleđa, brezstrastna in bolehnata žena, nesrečna. Dostikrat je bila vsa raztresena in živčna. Posebno takrat, ko je

Valentin Levičnik, nekdanji oskrbnik gradu Turn nad Preddvorom

v mesečnih nočeh, slišala peti onstran Krke »Luna sije, kladvo bije...« Menda so peli to otožno serenado novomeški študentje in hoteli z njo raniti Prešernovo »ljubico nevmiljeno«. Trdina še pripoveduje, kako se je Julijin mož, vsemogočni Scheuchenstuel, zaradi oblastnosti imenovan kar za »dolenjskega Napoleona«, pritožil pri gimnazijskem ravnatelju, naj vendar prepove svojim dijakom, dražiti njegovo soprogo. Dijaki so pri zasliševanjih sicer tajili, da bi bili oni nočni pevci, a so le dejali: »O, saj vemo, zakaj ji preseda tista pesem, naj ji le, saj je Prešernu tudi presedala njena babja omahljivost!«

Ljudsko sporočilo pa ve povedati o Juliji vsaj za njena novomeška leta, le dobro, da je bila krotka in prijazna gospa — njen mož pa grd in oduren; da je bila dobrotnica revežev in vzorna mati. In da je na smrtni postelji govorila le slovensko, z vsemi, z domačimi in obiskovalci.

Dolenjci o Prešernu

Ker pa smo že na poti po Prešernovih stopinjah na Dolenjskem, bo kar prav, prislunhiti še enkrat Trdini, ki nam na izviren način pripoveduje, kako so se Dolenjci menili v svojih pivskih družbah o doktorju Prežirju. Tak vzdevek so mu dali namesto gorenjskega Prešerna.

»Ko so doktorju domači in nekateri drugi le prevečkrat očitali, da ima sicer razuma dosti, a pameti pa prav malo, je začel Prežir še bolj zaničevati tiste podle umetnosti, s katerimi se dobi na svetu

Napis na grobu Julije Primčeve

najprej velika služba, imenitnost in bogastvo — praznoglavci jih zavoljo tega imenujejo pamet.«

»Živel je doktor Prežir brez pravega reda in pravila. Zanimarjal je opravke, pa tudi samega sebe. Tolažbe je iskal v družini, najrajši pa v vinu. Zaradi te slabosti so ga razlajali sovražniki, še bolj pa hinavski prijatelji, za silnega pijanca. Ta govornica je bila nesramna! Prežir je sedel mirno pri merici svojih, nikoli ni razbijal in razgrajal ali delal ljudem nadleže. Tako pohlevnega pivca si želi vsak krčmar.«

»Prežir ga je res rad pil, kakor ga radi pijemo mi in z nami brez števila ljudi vseh stanov in narodov. Pač res je, da objedajo sršeni le zlahno sadje, lesnik pa se niti ne dotaknejo! Drugim pivcem nihče nič ne očita, ker so ničle. Prežir pa je ostal še po smrti imeniten in velik mož; zato misli vsak capin, da ima pravico, ometavati mu ime z blatom. — Tudi tega ne smemo pozabiti, da smo mi tu zvečine oženjeni dedci, doma nas čakajo družine, žene in otroci — a vendar visimo v krčmi dostikrat od sedmih do polnoči, če ne še dlje! Doktor Prežir pa je bil brez družine, samec. Če bi mu prav nobena žalost ne bila morila srca, gnala ga je v krčmo že puščoba...«

Grad Prežek, nekdanja lastnina Prešernovega prijatelja Andreja Smoleta

Tako Trdina! Tisto o Julijinem poslušanju Levičnikovih citer, ko je igral »Luna sije, kladvo bije...« je gotovo verodostojnejše in tudi bolj simpatično kot novomeško strašljivo in škodoželjno namigovanje o skrivnostnem pevcu nad Krko, ki naj bi bil sam mrtvi Prešeren...

Smoletov grad Prežek
Ko dostikrat, s posebno ljubeznijo premišljemo o življenju Andreja Smoleta (1800—1840), najbližjega Prešernovega prijatelja, se kar nekako nehotе ustavimo ob podatku: vseodpuščajoča Smoletova mati, je svojemu veseljaškemu, a dobrosrčnemu sinu Andreju, ki se je ves bolan vrnil s potovanj po Evropi, kjer je videl Nemško, Francosko, Britansko ter jasno nebo italijansko ter s srcem obupnim prišel domu — kupila kar celo graščino s posestvi in podložniki. Izbrala je odroččen kraj, daleč od mest in ljudi, stari Divžek pod Gorjanci, tik ob vhodu v divžo sotesko Pandirjevko. Da bi si ljubljenski sin ozdravil bolno telo in ranjeno srce...

Andrej Smole je gospodaril na Prežeku v letih od 1832 pa do 1840. To leto je graščino prodal in se preselil spet v Ljubljano. Še tisto leto je nenadoma umrl.

Prešeren je svojega srčnega prijatelja vsaj enkrat zagotovo obiskal na Prežeku in ostal pri njem več tednov. Če je bilo teh obiskov več, še ni dognano. Pisatelj Janez Trdina, ki je vso dolgo jesen svojega življenja posvetil Gorjancem, trdi, da je Prešeren obiskal svojega pobratima leta 1839. Takrat je prišel k Smoletu tudi pesnik Anastazij Grün, gospodar turjaškega gradu v Leskovcu pri Krškem.

Poslušajmo, kaj nam ve povedati, o tem sestanku stari bard Trdina!

»Nekoč je obiskal Smoleta na Prežeku Prešeren in ostal pri njem dobre tri tedne. Imela sta direndaj, da nikoli tacega. Vino je teklo korakoma. Kaj sta se menila in čemu sta se tako neusmiljeno krohotala, ni mogel malo izobražen oskrbnik (ki je to vse Trdinu poročal) razumeti. V posteljo sta hodila ob dveh ali treh, potem pa sta spala kakor klade in smrčala strahovito, da se je po vsem gradu čulo, do enajstih in tudi do poldne. Čez nekoliko dni se jima je pridružil še turnski (Thurn am Hart) grof, pesnik Anastazij Grün. Zmaj se je začela šole prava črna vojska! Grad in šum razposajenih gospodov se je razlegal cele dni in noči.«

Pravijo, da so obiskovalci gradu ob takih priložnostih pisali na stene grajske kleti duhovite nemške in slovenske domisle in stihе. A so bila vmes tudi izpovedovanja revolucionarne miselnosti. — Zal so bili vsi ti napisji ob obnavljanju gradu, zaradi nevednosti uničeni, odrgnjeni.

Radi še to povemo, da je bil Andrej Smole res ljudomil graščak. Do svojih podložnikov ne bil prav nič strog, še preveč radodaren in preprijazen. Trdina kar vzkligne: »Ko bi bili vsi graščaki taki do svojih podložnikov, bi kmetje še danes

Prešeren v zdravilni kopeli

Ko že tako kramljamo o Prešernovih poteh pod Gorjanci, kar ne smemo preslišati tudi pripovedi o pesnikovih obiskih v zdravilnem kopališču pri Bušehi vasi, na pol poti med Krško vasio pri Brežicah in Podbočjem pri Kostanjevici.

O »čudodelni« zdravilni vodi govore ljudje že od pamtikeva. Da pomaga do visoke starosti vsem, ki se v njej večkrat okopajo. Zdravniki pa menijo, da ta, 28 stopinj Celzija topla voda blaži živčnost, miri želodčne bolezni in odganja revmatizem.

Precej močan izvirek prihaja na površje tik pod cesto, na desnem bregu Krke. V Bušehi vasi radi slehernemu tužcu pokazejo pot do njihove imenite vode, ki se ka-li segreje prav v osrčju skrivnostnih Gorjancev in privre na dan pod znamenito Gadovo pečjo; znano med vsemi poštemmi pivci zaradi edinstvenega cvička.

Zdravilni izvirek je bil v prvi polovici preteklega stoletja last grofa Turjaškega Antona Aleksandra Auersperga (1806—1876) iz Leskovca. Ob izvirku je imel grof večje posestvo z obsežnimi vinogradi na bližnjih gričih. Skušal je z izgradnjo kopališča ob toplem vrelcu ustreči svojim številnim prijateljem in obiskovalcem od blizu in daleč. Teh je bilo v njegovem rodbinskem gradu, Srajbarskem turnu — vedno dosti, saj so bile graščinske kleti vedno polne vsakovrstnih zlahčnih pijač.

Govorca ne povedati, da se je tudi naš Prešeren prihajal kopat v zdravilno kopalnico vasi. In da se je vedno pripeljal z grajsko kočijo. Le to ni povsem jasno, ali je prihajal s Smoletovega Prežeka ali pa z Auerspergovega Gracarjevega turna (Thurn am Hart). Obe graščini nista daleč od toplega vrelca, z obema graščakoma je Prešeren prijateljeval. Z Auerspergom, poznejšim pesnikom Anastazijem Grünom, celo že iz dunajskih študentskih let.

Pozneje, ko je grof Turjaški zabredel v gospodarske težave, je posestva v Bušehi vasi prodal. In tako je prišlo tudi kopališče v roke domačinom. Sedaj je lastnik te znane ljudske kopeli Ivan Klun, krepak mož blizu 80-ih let, ki rad pove, da se ima za svoje zdravje zahvaliti le topli vodi svojega vrelca.

Kopališče obiskujejo predvsem domačini iz bližnjih vasi. Pozimi pa v topli vodi perejo perilo. Poizkusili so celo s termalno vodo ogrevati tople grede!

Vsekakor pa nam je ljubo, ob tej mlakavi ljudski govorici, da so tudi Prešerna senkaj vodile stopinje. Naj nam ne bo žal, če bi že bili na poti po dolenjski avtomobilski cesti, zaviti pri Drnovem na jug do Cerkelj ob Krki, od tu pa je do Bušehi vasi le še kak kilometer ali dva. Streljaj odtod pa je začenja bregovje Gadove pečji. Čez Krško vas se lahko prav zložno vrnemo do Cateža ob Savi, kjer spet zagledamo lepo dolenjsko magistralo. — CRTOMIR ZOREC

Gracarjev turn, v katerem je Janez Trdina pisal balke o Gorjancih

Kranjski jamarji pred Turkovim breznom — M. ALJANČIČ

Jamarski krst

Skoraj ga ni šolarja, ki bi ne bil prestopil praga Postojnske jame, morda tudi Škocjanskih. Desettisoče izletnikov obišče vsako leto naše za turizem urejene jame. Vedno več jih je, ki si žele ogledati čudoviti svet kapnikov in bleščečih kristalov. Ne prihajajo le domači turisti, ampak tudi tujci z vseh vetrov; med njimi je dosti takih, ki poklicno zahajajo v jame. Zibelka speleologiji, znanosti, ki se ukvarja s podzemeljskimi jamami, je štekla na slovenskih tleh. Raziskovanje kraških pojavov je v Sloveniji že nekaj desetletij zelo živahno. Zanimanje učenega sveta za naš kras in njegove pojave je danes prav tolikšno, če ne še večje, kot je bilo nekaj, ko so se na naši zemlji učili mnogi znanstveniki svetovnega formata. Spričo tega ni nič čudnega, da je bila osrednjemu slovenskemu jamarskemu društvu (v njegovem okrilju deluje več kot deset samostojnih sekcij) poverjena častna naloga, naj organizira v letošnjem septembru mednarodni speleološki kongres, katerega svečana otvoritev bo v Postojnski jami. In prav v tem kongresnem letu je nekaj navdušenih fantov ustanovilo jamarsko sekcijo tudi pri kranjskem planinskem društvu. Za svoj jamarski krst so si njeni člani izbrali Turkovo brezno pri Rovtahn nad Podnartom.

Deževni oblaki, ki so viseli nad aprilsko pokrajino, niso kalili dobrega razpoloženja. Težka jamarska oprava — žične lestvice, vrvi, acetilenke, kinezoni, gumijasti škornji — nas je dobro pregrela, da se je šilce Turkovega sadjevca na moč prilgelo.

DOBER VODNIK

Do jame nas je pospremil Ivko Turkov, živahen fantič, ki je bil že navsezgodaj napisal svojo domačo nalogo. Pokazal se je za dobrega vodnika in ga moramo pohvaliti. Za polje prepotreben dež je pregnalo toplo sonce, ko smo jo mahali skozi gozd. Bukovo popje je bilo napeto, nekatera neučakana drevesa so bila že sprožila svoje nežno zeleno listje. Med mahom so štrlele gole sive skale kakor neobljudeni otoki: kraški gozd. Više ko smo se vzpenjali, napetjše je postajalo vzdušje. Kako tudi ne, saj je bilo med nami nekaj jamarjev, ki bodo doživeli svoj krst šele gori v breznu. Kakšno je, kakvo je globoko, kakšen bo spust v globino, to so bila vprašanja, ki so vznemirjala na videz čisto mirne fante.

ALI JE POD ZEMLJO ZLOBEN SKRAT?

Kaj le more biti za mladega človeka bolj zanimivo, kot so podzemeljske jame? Predstavljajte si, da ste se sredi kraškega gozda nenadoma znašli pred temačnim vhodom v skrivnostno podzemlje! Hladen, vlažen zrak nas zajame pred črnim žrelom. Včasih je zračni tok tako močan, da upihne svečo. Ali ni bil to zloben skrat, ki prebiva tam doli pod zemljo? Koliko pravljic se je napletlo med preprostim ljudstvom o jamah! A nič strahu pred neznanimi pošastmi ni bilo med našimi fanti. Ze so siknili slepeči plamenčki iz karbidnih svetilk. Iz nahrbtnikov smo privlekli varovalne čelade, ki brez njih nikdar ne gremo v brezna. Zlezli smo v kombinezone.

Priljubljeni smo za spopad. Vse v redu? Kdo gre prvi? In že se spuščamo po grušču v globino. Vsevprek leže nastreljene skale. Nemci so hoteli zasuti vhod, da jih ne bi presenetili partizani. Toda domačini so jih prepričevali, da je to brez pomena, saj jama vendar nima drugega izhoda. Ali ga res nima?

V jami — M. ALJANČIČ

NISMO PRVI

Vse temneje postaja. Daleč nad seboj vidimo nebo, ki ga obrobajo grozljivo čepeče skale. Ivko nam še pomaha pa izgine. Prostor naokrog razsvetljujejo le naše acetilenke. Strop se zniža in hodnik zoži. Z leve močno piha skozi podorno skalovje — zanesljivo znamenje, da se jama v tisti smeri nadaljuje. Previdno lezemo dalje. Naenkrat zazija pred nami črno žrelo. Snop acetilenovega plamena negotovo tipa v globino. Že dela jamski radar: štejeemo sekunde pa zaslišimo, kako je padel kamen na tla. Deset metrov bo, mogoče malo več. Tesne občutke začetnikov prežene malce surov jamarski humor starejših, bolj izkušenih tovarišev. Klobčič žičnih lestvic se veselo odkotali čez skalnat rob. Počasi in previdno se drug za drugim spustimo po lesenih klinih. Za prvič je plezanje kar dobro, ugotovi Karel, ki ostane zgoraj. Končno smo na dnu. Toda do konca je še daleč. Sledimo razpoki, ob kateri poteka jama precej strmo v globino. Po gladkih skalah iščemo redkih kosov, kamor se noga varno ujame. Splazimo se skozi ilovnato ožino. Ne le dobrih komolcev, tudi utrjena kolena je treba v jamah! Rdeča jerovica se nam trdovratno lepi na obleko, nam sili za rokave, za ovratnik. Trud poplača čudovit razgled: v soju acetilenk zableste raznobarni kapniki. Toda v mehki ilovici zagledamo podpis. Ze brez njega bi vedeli, da nismo prvi: nekaj lepih kapnikov, jamskega okrasa, je odbitih.

NETOPIRJI, KOBILICE

Kratek počitek na dnu, nekaj dimov in veselih dovtipov, pa že hitimo nazaj. Čaka nas še dolga pot. Mimogrede zmotimo v spanju nekaj netopirjev, ki so prečkali sobotno noč. Radovedno, bi rekli, nas opazujejo s sten jamske kobilice in vihtijo pred seboj dolge tipalnice. Pot nas žene naprej. Vzpenjamo se po ogromnem podoru. Plezamo čez skale, ki so se nekaj odtrgale s stropa. Drobni potoček nam žubori naproti. Vse višje lezemo. V daljavi ugledamo drobno lučko v taborišču. Pred nami se odpira kamin. Skalnate stene so vse izprane, ostri robovi štrle kakor naperjena bodala. Kam vodi luknja v stropu? Morda pridemo na površje? Morda pa ima Turkovo brezno le še en izhod? A že nam ozka špranja razblini veselje: upanje. Vrniti se moramo po isti poti. Za seboj potegnemo iz brezna lestev. Čaka nas nova, morda še težja preizkušnja: desno brezno.

GROZDI KAPNIKOV

Nič ne pomaga, moramo se preriniti skozi nagrmadeno skalovje ostrih robov. Sem ter tja se začuje, kako votlo zadene kakšna čelada ob kamen. Zadihani stojimo končno nad prpadom. Ne vidimo na dno. Kamen pada, pada. Precej globlje je to brezno. Poiščemo primerno skalo, okrog katere pritrdimo lestvice. Prvi spust je negotov. Klin za klinom se previdno spušča jamar v globino. Snopi svetlobe poplesujejo po stenah. Zdaj visi jamar na zadnjem klinu, toda do dna je še nekaj metrov. Vrniti se mora. Prestavimo lestvice. Ponovno zdrvi svitek navzdol in pristane na tleh. Zdaj bo menda šlo. Po vrsti zlezemo v brezno. Po dnu nam otežujejo pot obaltne skale, ki so kdo ve kdaj padle s stropa. Po previsnih stenah so obešeni celo grozdi kapnikov. Previsoko so, da bi jih dosegla človeška roka, zato so morda ostali. Eden je lepši kot drugi. Z apnenecem nasičena voda kaplja s stropa, da tisoče kapljic prši naokrog. Vsaka teh kapljic pustí na neravnih tleh neznamen delček apnenca in v neskončno dolgem času so zrastle čudovite kamene rože. Prsti jih nemirno otipavajo, oči se pasejo na tej skriti podzemeljski trati. Previdno stopa jamarjeva noga čez pravilnični vrt. Globina nas vabi. Rovi se vlečejo, se širijo, se ožijo, strop se viša in niža, se zniža do ozke špranje, da moramo skozi jo po trebuhu. Plazimo se po ilovnatih tleh in porivamo pred sabo acetilenko. Lezemo z glavo naprej, se sredi rova stežka obrnemo in z nogami tipamo v neznanu. Napor ni zaman: v sigovih ponvicah se zaiskri kristalno čista voda. Požirek tekne. Zal pa dalje ne moremo. Kamen, ki ga vržemo skozi špranjo, vabljivo odmeva.

Utrudljiva je pot nazaj. Utrudljiva, a lepa. Ni nam je žal. Po lestvicah nam pomagajo nedoločljivi občutki vtisov, ki smo si jih nabrali v skrivnostnem podzemlju. Korak je varen, to pa je tudi znamenje, da je ognjeni krst pod zemljo uspel. Veselih obrazov, polno glav novih načrtov se spuščamo prijetno utrujeni proti gostoljubni Turkovi domačini.

Oskarjem ob rob

Skoraj 3.000 članov ameriške filmske akademije je letos, kot smo na kratko že poročali, zopet podelilo že tradicionalne nagrade Oskar v obliki zlatih kipcev. Pri igralcih je dobil za igro v filmu »Moja lepa gospa« (My fair lady) zlati kipec Rex Harrison, pri igralkah pa Julie Andrews za glavno vlogo v filmu »Mary Poppins«. Za najboljšo stransko moško vlogo so nagradili Petra Ustinova za igro v filmu »Topkapi«. Za najboljšo stransko žensko vlogo pa Lili Kedrovo v filmu »Grk Zorba«. Italijani so za svoj film »Včeraj, danes, jutri« dobili nagrado Oskar za najboljši tuji film.

Jeanne Moreau:
DNEVNIK SOBARICE

Nagrado Oskar za režijo je dobil znani ameriški režiser George Zuckor za svoj film »Moja lepa gospa« z omenjenim Rex Harrisonom in Audrey Hepburn v glavnih vlogah. Film Moja lepa gospa je poleg tega proglašen za najboljši ameriški film leta, s tem, da je požel kar osem Oskarjev. Ta film spada v zvrst lahke komedije, torej lahko rečemo, da so se letos predvsem odločili za lahkotne, vesele zgodbe, polne veselja, zabave ter fantazije, šele skundarno vlogo pa je igrala dramatsko-tematska moč filma, ki gledalca presune in spravi v prmišljanje.

S filmom »Moja lepa gospa« se je na vrhu znašel še »Mary Poppins«, ki je kot prejšnji drag in velik spektakel (producent Mary Poppins je Walt Disney), v katerem vidimo predvsem briljantno tehniko in mojstrstvo obrtniške spretnosti. Takoj za njima je religiozni spektakel »Becket«, ki ga je ljubljansko občinstvo že imelo priložnost videti. Pod režijskim vodstvom Petra Glenvilla, z Richard Burtonom in Peter O'Toolom v glavnih vlogah, se je film ameriški akademiji zdel pretežak in filozofsko preutrudljiv za višje mesto.

Na področju dokumentarnega filma je dobil nagrado francoski režiser Cousteau za svoj dokumentarec »Svet brez sonca«. Za najboljši kratki dokumentarni film so proglasili »Devetorico iz Little Rocka«, ki ga je naredila informativna agencija ZDA. Za najboljši risani film, narejen v letu 1964, pa je dobila nagrado risanka »The Phink Phink« avtorjev Davida Depatica in Fritza Frelenga.

Letošnji izbor nagrajenih filmov kaže, da so dobili Oskarje bolj minljiva dela. Oskarji s tem izgubljajo umetniško vrednost, vseeno pa ostajajo cenjeni kot reklamni eksponati narisani na plakatih in posneti v glavah filmov.

»Lahko je naravna ali elegantna, topla, ljubeča ali mladostna, dejstvo je torej, da vsebuje vse kvalitete igralk«, je dejal znani režiser Orson Wells.

Anglež Tony Richardson pa pravi o njej: »Jeanne Moreau je popolnoma zapletena v resnost in umetnost filma različnega od denarja in blišča, torej od filma opija.«

Carel Foreman (Zmagovalci) pravi, da je J. Moreau brez primera v svetu filma danes.

In Francois Truffaut, katerega Jules in Jim je prinesel največ k njenemu dvigu v igralski vrh, je dejal: »Ona ima vse kvalitete, kakršne človek lahko pričakuje pri igralki in še vse tiste, ki jih pričakujemo od igralca, ki je pripravljen na karkoli.«

Vse te izjave nam kažejo veličino in priljubljenost igralk v svetu režiserjev, da o publikii ne govorimo. Mirne duše lahko rečemo, da danes v Hollywoodu ali Evropi ni igralk z večjo globino in širino umetniškega izraza. Je ena od najbolj popolnih igralk in kadar ji pravimo sodobna Greta Garbo, je edina slaba stran te primerjave v tem, da brhka Svedinja nikoli ni imela enakih igralskih kvalitet kot jih danes ima J. Moreau.

Z štiridesetimi posnetimi filmi in briljantno kariero za seboj pomeni J. Moreau že dolgo časa veliko ime za Francijo, njeni filmi pa dobro vloženi denar za producente in distributerje zaradi velike priljubljenosti igralk pri publikii.

Jeanne Moreau: Jules in Jim

Ne le v Evropi, temveč tudi v Ameriki, posebno v ZDA, filmsko občinstvo skoraj do zadnjega hiti napolniti dvorane ob njenih filmih.

Njeni največji filmi: Ljubimca (L. Mall), Noč (Antonioni) in Jules in Jim (Truffaut), so bili igrani v najbolj znanih filmskih hišah in odkupljeni v veliko držav. Danes se torej J. Moreau ne pojavlja le v francoskih filmih, temveč lahko bi rekli povsod: z Burtom Lancastrom v filmu Vlak z Eli Wallach v Zmagovalcih; ob Rex Harrisonu v Rumenem Rolls-Roycu. Nobeden teh filmov ni umetniško visok. J. Moreau lahko gledamo v večjih mojstrovinah, toda igralka sama je sijajna v vseh, ne glede na to, kakšen je celoten film.

Jeanne o svojem odnosu do igranja

Jeanne Moreau brez truda in proučevanja sprejema vloge, ki tako močno delujejo v filmih. Rajši pusti drugim, da ji izberejo vlogo, misli namreč, da bi drugače postala usodna njena domišljavost pri izbiri. »Če bi sama odločala o tem, katero vlogo bi sprejela, oziroma rada igrala, «pravi igralka», bi začela gledati, katere vloge bi bile dobre zame, v prid moji karieri in bi odgovarjale publikii. Življenje samo nam ne daje take izbire in ravno tako s filmom«. Njeno edino vprašanje preden odpre scenarij je, kdo bo režiral film in odgovor mora biti dober. »Igralka mora biti režiserju popolnoma na razpolago, to je umetnost igranja,« pripoveduje J. Moreau in nadaljuje: »zato mora v režiserja brez vsakih dvomov verjeti. V vsaki vlogi so situacije, v vsakem scenariju mesta, kjer lahko upodobim sebe. Ostalo je skrivnost, to pa moram pustiti režiserju, da mi jo razjasni in ustvari.« — Z. F.

Režiserji o igralki Jeanne Moreau

Hitekok o Ptichih

»V svojem filmu sem razpolagal z 28.000 ptiči,« je izjavil Alfred Hitchcock angleški novinar ki na festivalu v Cannesu. »Okoli 3.500 je bilo posebej dresiranih...«

»Kako pa ste jih pripravili do tega, da so tako dobro igrali?«

»Bili so dobro plačani!!!«

»Dajte, premotriiva zadevo tako kot je,« je nadaljeval. »Nobenega smisla nima varati samega sebe! Johnny ni drugega kot razvajeno, nespodobno fanté. Saj vi ne veste, ljuba moja, vi ne veste tega! Skušal sem to prikriti pred vami, čeprav je bilo zelo težko.«

»Prikriti pred menoj — kaj vendar?« Njen obraz je prebledel.

»No torej — svoje obotavljanje je dobro hlinil — kaj mislite, kaj je storil ta fant, tik preden so ga aretirali? Njegov najboljši prijatelj sem bil, kot sami veste, in vendar — no torej — na čeku za petsto funtov je ponaredil moj podpis.«

Gledala ga je z grozo v očeh. »Ponarejanje vrednotnic?«

»Nobenega smisla nima, Mary, imenovati otroka po imenu!« Iz listnice je potegnil ček. »Tu ga imam. Saj sam ne vem prav, zakaj sem ga shranil in kaj naj zdaj naredim z Johnnyjem!«

Poskušala je prebrati ime na podolgovatem papirju, pa se ji ni posrečilo. Bil pa je res ček, ki ga je sprejel z jutranjo pošto in zgodbo o ponarejenem podpisu si je bil pravkar izmislil. Za take domisleke ni bil Meister nikoli v zadregi in so mu že večkrat prišli zelo prav.

»Ali ga ne morete uničiti?« je vprašala proseče.

»O, da — lahko bi ga.« Obotavljal se je kot da razmišlja. »Toda Johnny je sila maščevalen! Cek moram obdržati radi samoobrambe.« Vtaknil je ček spet v listnico. »Jasno je, da ga ne bom nikdar uporabil,« je dejal. Potem pa je mehko nadaljeval. »Rad bi govoril z vami o Johnnyju, pa tudi o vsem drugem, toda zdaj ne utegnem, ker venomer prihajajo in odhajajo

»Ali ne mislite, Miss Lenley, da tudi vi potrebujete čuvarja?«

Zmajala je z glavo. »Jaz se ne bojim Carovnika. Meni ne bi storil nič hudega.«

Blis se je pomenljivo posmešnil. »Saj ne mislim na Carovnika,« je dejal in njegove oči so se grozeče uprle v Meistra.

34

Nenadna vrnitev Johnnyja Lenleya je bila dogodek, ki je spravil Mauricea Meistra v največje zadregu. Če mu prej Johnnyjevo vedenje ni bilo po volji, ga je zdaj naravnost sovražil. Zaradi prikritih grožnje glede Gwende Miltonove bi lahko poblaznel. Ravno zdaj, ko se je mislil, da se bodo uresničile vse njegove sanje in mu bo padla Mary Lenley v naročje kot zrelo jabolko, se je morala pojaviti ta ovira. Ali je moral ravno zdaj, ko se je vsega za silo otnesel, tudi najhujšega strahu pred Carovnikom, stopiti na prizorišče ta mladenič, o katerem je upal, da ga vsaj še dve leti ne bo videl?

V zaporu je postal starejši in resnejši. Odšel je bil slabič, vrnil pa se je zamišljen in predvsem nevaren mož, ki se ne bi plašil ničesar — če bi kaj vedel. Saj zaenkrat ni bilo še ničesar takega, kar bi lahko vedel — še ne. Meister se je smehljaj.

V svojem ravnanju z drugimi možmi Meister ni bil bojazljivec, kajti imel je vse tiste lastnosti, ki jih imajo možje njegove baže. Pogumno se je spoprijel z vsemi nevarnostmi, četudi so prinašale smrt. Tako bi brez obotavljanja stopil tudi pred Johnna Lenleya in bi mu razkril svoj nizkotni načrt — če bi si bil svest, da ga Mary ne bo pustila na cedilu. Kljub vsemu pa bi ga

Razprl je roke, kakor da si ne ve pomoči. »Pravi otrok ste, Mary! Kako si morete misliti, da bi bil zdaj razpoložen za pogovor o Johnnyju in o načrtih zaradi vas? Ostanite pri svoji ljubici, ljuba moja!«

Resno ga je pogledala. »Maurice, odkrito hočem govoriti!«

S čim neki bo zdaj začela, je razmišljala. Iz njenega glasu je zvenela nova odločnost, iz njenih oči je žarel nov pogum. Nič več ni stalo pred njim tisto boječe in preplašeno dekle od zjutraj, tako da se je za hip začudil in zmedel.

»Ali naj res pridem drevi? Samo zato, da bi lahko nemoteno govorila o čeku, ki ga je Johnny ponaredil?«

Določnost tega vprašanja ga je tako prese-netila, da ji prvi hip ni vedel kaj odgovoriti.

»I seveda!« je odvrnil čez nekaj časa. »Ne le o ponaredbi, tudi o raznih drugih zadevah se imam pogovoriti z vami, Mary. Če si res želite na deželo, moramo vendar najti pota in sredstva. Saj ne morete vendar kar tako zleteti v Devonshire ali kaj vem, kam. Najprej moram pri svojem — pri agentu s hišami, ki ga zastopam, dobiti prospekte. Te bova potem skupaj pregledala...«

»Maurice, ali je to res? Vedeti hočem to in moram. Nisem več otrok. To mi morate povedati!«

Se nikoli se mu ni zdela tako ljubka kot zdaj, ko ga je izzvala k odločitvi.

»Mary,« je dejal, »zelo rad vas imam...«

»Ali se to pravi, da me ljubite?«

To hladno vprašanje mu je zaprlo sapo.

»Ali pomeni to, da me tako ljubite, da bi se

30

Čarovnik

Ijudje in tudi ti policijski uradniki so kar naprej tu. Pridite na večerjo, kot sem vam že rekel!«

»Saj veste, da ne morem! Maurice, saj vendar nečete, da bi govorili ljudje o meni kot govore o Gwendi Miltonovi.«

Pri teh besedah se je pravnik obrnil, ves zaripel v obraz od jeze.

»Za vruga, ali naj ta strašni duh res vedno visi na mojem vratu? Gwenda Milton, napol bebastna ženska, ki ni imela dovolj pameti, da bi živela! Prav, če nečete priti, pa ne pridite! Čemu naj si le razbijam glavo zaradi Johnnyja? Čemu?«

Njegova nenadna divjost jo je prestrašila.

»Malo mi je mar, če res hočeta ali ne,« je godrnjal. »Ce mislite, da si morete pomagati brez mene, pa poskusite! Niti pred vas niti pred kako drugo žensko ne bom padal na kolena. Pojdite na deželo — toda Johnny ne pojde z vami, to mi lahko verjamete!«

Prijela ga je za roko, zaradi njegove prikritih grožnje je bila vsa zmedena.

»Maurice, saj bom storila vse, kar želite — saj veste to!«

Cudno jo je pogledal. »Pridite ob enajstih,« je dejal. »In če potrebujete 'gardedamo', pripeljite s seboj Carovnika!« Komaj je izgovoril te besede, ko je trikrat previdno potrkalo na vrata. Maurice Meister se je zdrznil od strahu in njegova trepetajoča roka je segla k ustom.

»Kdo je,« je vprašal hripavo.

Globok moški glas mu je odgovoril: »Rad bi govoril z vami, Meister.«

Meister je stopil k vratom in jih naglo odprl. Mračno obličje inspektorja Blisa mu je strmelo nasproti.

»Kaj..., kaj počnete tu?« je hropel pravnik. Blisovi beli zobje so se zalesketali v smehu. »Varujem vas pred Carovnikom — kot oče bdim nad vami,« je dejal trdo. Njegove oči so obstale na bledeh dekličinem obrazu.

lahko spravila brata, ki bi se počasi odprla, ne da bi vedel, kdo se skriva za njimi, na rob histerije.

Carovnik je bil živ. To spoznanje je pravzaprav zmanjšalo najhujši strah pred njim. To je bilo samo človeško bitje, nekaj oprijemljivega, nekaj, proti čemur je lahko uporabil svojega duha.

Popoldne, ko sta bila z Mary sama v pisarni, je stopil k nji in ji, stoječ ji za hrbtom, položil roke na rame. Čutil je, kako se je zdrznila in to ga je spravilo v dobro voljo.

»Saj niste pozabili, kaj ste mi danes zjutraj obljubili?« je vprašal.

Izvila se je iz njegovih rok in se okrenila, da mu je lahko gledala v obraz.

»Maurice, ali je tisto o čeku res? Me niste nalagali?« Počasi je prikimal.

»Sama sva. Ali se ne bi mogla pogovoriti zdaj o tem... ali je potrebno, da moram priti zvečer.«

»Zelo potrebno,« je hladno odvrnil Meister. »Saj vam je, mislim, znano, da so razen naju v hiši še trije ljudje. Mary, to stvar morate razmotrivati razumno! Saj morate vendar videti to, kar je in ne tega, kar si želite, da bi bilo! Proti Johnnyju se moram vendar zavarovati, bojim se takih — skoro bi rekel »oslov«, pa si je še v pravem trenutku premislil — »mladih ljudi, s tako svojevrstnim temperamentom.«

Opazil je, kako ji poljejo prsi in veselilo ga je, da jo je pripravil v strah.

Kako preproste so vendar ženske, celo pametne ženske! Ze zdavnaj se je jenjal čuditi njihovi zaupljivosti. Lahkovernost je bila človeška slabost, ki je nikoli ni mogel razumeti.

»Toda Maurice, ali ni zdajle najlepša prilika, da bi se pogovorila? Nihče vas ne bo prekinjal... Saj ste tudi sicer dostikrat po cele ure sami s svojimi klienti. Pripovedujte mi o očetu in kako je prišlo do ponaredbel! Rada bi vedela natančno vse.«

poročili z menoj?« je vprašala.

»Seveda, seveda!« je jecljal. »Zelo vas imam rad. Toda ženitev je ena tistih budalosti, ki sem se jih doslej izogibal. Ali zakon sploh kaj pomeni, dragica? Nekaj besed, ki jih zbrblja plačani služabnik cerkve?«

»Potem se torej ne bi poročili z menoj, Maurice?« je vprašala mirno in hladno. »Ali sem to prav razumela?«

»Vsekakor, če to želite...« je naglo začel.

Zmajala je z glavo. »Ne ljubim vas in ne bi se hotela poročiti z vami, če to mislite. Kaj pravzaprav hočete od mene?«

Stala je čisto blizu njega, ko je to vprašala in v naslednjem trenutku mu je ležala v objemu, čeprav se je krčevito branila.

»Vas hočem — vas!« je hropel. »Mary, na vsem svetu ni ženske kot ste vi... obožujem vas...«

Zbrala je vse svoje moči, se mu iztrgala in ga z iztegnjenimi rokami tiščala proč od sebe.

»Razumem!« Besede so se ji trgale iz prai v razburjenju in naporu. »Mislila sem si to. — Maurice, danes zvečer ne morem priti v to hišo!«

Meister ni govoril. Divji izbruh njegovih strasti ga je oslabil. Samo gledal jo je in njegove oči so gorele. Dvignil je roko, da bi z njo zakril svoje trepetajoče ustnice.

»Hočem, da danes zvečer pridete.« Sepetal je, da je komaj razločila, kaj govori. »Bili ste odkriti proti meni in tudi jaz bom odkrit do vas. Hočem vas... rad bi, da bi bili srečni. Rad bi vam odvzel vso bojazen in strah, ki zatemnjuje vaše življenje. Spravil vas bom iz umazanega vašega stanovanja. Saj veste, kako je z vašim bratom. Odpustili so ga pogojno. Odsedeti mora še dve leti in pet mesecev. Če ga obtožim ponarejanja čeka, bo dobil sedem let in še odpuščen del kazni povrhu. Ali veste, kaj to pomeni? Ko ga boste spet videli boste stari nad trideset let.«

RADIJSKI SPORED

VELJA OD 17. DO 23. APRILA 1965

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.15, 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. — Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30.

SOBOTA — 17. aprila

8.05 Skladbe slovenskih avtorjev poje komorni zbor iz Maribora — 8.25 Zabavne melodije — 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo — 9.25 Četrte ure s pevko Ymo Sumac — 10.15 Glasbeni sejem — 11.00 Nimaš prednosti — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.15 Igrajo vam kmečke pihalne godbe — 12.30 »Maučez izaro« — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Odlomki iz opere Ero z onega sveta — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 Nove zborovske pesmi — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.45 Izložbeno okno — 18.45 S knjižnega trga — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Zaplešite z nami — 22.10 Oddaja za naše izseljence — 23.05 Za prijeten konec tedna

NEDELJA — 18. aprila

6.00 Dobro jutro — 6.30 Napotki za turiste — 7.40 Pogovor s poslušalci — 8.00 Mladinska radijska igra — 8.40 Iz albuma skladb za otroke — 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. — 10.00 Se pomnite tovariši — 10.30 Nedeljski koncert lahke in zabavne glasbe — 11.40 Nedeljska reportaža — 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. — 13.30 Za našo vas — 13.50 Pred domačo hišo — 14.00 V svetu opernih melodij — 15.05 Nedeljsko športno popoldne — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Naš nedeljski sestanek — 21.30 Iz slovenske simfonične glasbe — 22.10 V plesnem ritmu — 23.05 Mlajši jugoslovanski skladatelji z novimi in starimi posnetki

PONEDELJEK — 19. aprila

8.05 Jutranji zabavni zvoki — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.10 Zaplešimo in zapojmo — 9.25 Iz narodne zakladnice — 9.45 Igrajo tuje pihalne godbe — 10.15 Pisan orkestralni intermezzo — 10.35 Naš podlistek — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Nimaš prednosti — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.15 Dobri znanci in Trio Vinka Horvata — 12.30 Virtuozne skladbe — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Naši pevci v italijanskih operah — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 Zabavni zbori — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Glasbena križanka — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Zvočni razgledi — 18.45 Svet tehnike — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Izbrali smo za vas — 20.40 Tenorist Anton Dermot

ta izvaja ciklus pesmi — 22.10 Spopevkami po svetu — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Jazz orkestri vam igrajo

TOREK — 20. aprila

8.05 Ansambel Borisa Franka in ansambel Boruta Lesjaka — 8.20 Od melodije do melodije — 9.25 Finale 3. dejanja opere Pikova dama — 9.45 Četrte ure s plesnim orkestrom RTV Ljubljana — 10.15 Glasbeni sejem — 11.00 Nimaš prednosti — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.15 Slovenske narodne pesmi — 12.30 Iz koncertov in simfonij — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — 14.35 Pet minut za novo pesmico — 15.30 V torek nasvidenje — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Pol ure z ansambli in vokalnimi solisti iz studija 14 — 18.45 Na mednarodnih križpotjih — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Majhen recital sopranistke Danice Škerlec-Pfandl — 20.20 Radijska igra — 21.09 Serenadni večer — 22.10 Glasbena medigra — 22.15 Skupni program JRT — 23.05 Nočni koncert z deli jugoslovanskih skladateljev

SREDA — 21. aprila

8.05 Glasbena matineja — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.10 Belokranjske narodne — 9.25 Domače pesmi in napevi — 9.45 Trio za violino, violo in violončelo — 10.15 Melodije za razvedrilo — 10.45 Clovek in zdravje — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Nimaš prednosti — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.15 Na kmečki peči — 12.30 Slavni pevci v manj znanih operah Verdija — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo 14.35 Kaj in kako pojo mladi pevci — 15.30 Tako poje naša dežela — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 O življenju in delu Johanna Brahmsa — 18.15 Iz fonoteke radia Koper — 18.45 Naš razgovor — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Japonska zborovska glasba — 20.20 Tako pojo in igrajo v Pragi — 20.40 Dekle z zahoda — radijska priredba opere — 22.10 Nočni zvočni mozaik — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Jazz s plošč

CETRTEK — 22. aprila

8.05 Jutranji zabavni zvoki — 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo — 9.25 Glasbena pravljica — 9.45 Slovenske narodne — 10.15 Glasbeni sejem — 11.00 Nimaš prednosti — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.15 Čez hrib in dol — 12.30 Kraljevi glasbeniki — 13.30

Priporočajo vam — 14.05 Slovenski pevci v operah — 15.30 Igra vam Kmečka godba — 15.40 Literarni sprehod — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Turistična oddaja — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Odskočna deska — 18.45 Jezikovni pogovori — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Lirika skozi čas — 21.40 Glasbeni nokturno — 22.10 Od popevke do popevke — 23.05 Ura stare glasbe

PETEK — 23. aprila

8.05 Popularne orkestralne miniature 8.35 Melodije za razvedrilo — 8.55 Pionirski tednik — 9.25 Pihalna godba Jindrich Bauer — 9.35 Pet minut za novo pesmico — 10.15 Slovenski oktet poje pesmi jugoslovanskih narodov — 10.35 Novo na knjižni polici — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Nimaš prednosti — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.15 Domače pesmi in napevi — 12.30 Iz oper slovenskih skladateljev — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — 14.35 Za klavir 4-ročno in 2 klavirja — 15.25 Napotki za turiste — 15.30 Avstrijske narodne pesmi — 15.45 Novo v znanosti — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Petkov simfonični koncert — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Revija naših pevcev zabavne glasbe — 18.45 Kulturna kronika — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Zvočni mozaik — 20.30 Tedenski zunanepolitični pregled — 20.40 Svetovne operne hiše — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.10 Za ljubitelje jazza — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Med mojstrskimi partiturami našega stoletja.

K I N O

Kranj »Centers«

17. aprila amer. barv. CS film PTICI ob 15.30, 18. in 20.10

18. aprila amer. film PRIVAJANJE NA ZAKONSKO ZIVLJENJE ob 13. uri, amer. barv. CS film PTICI ob 15., 17. in 19. uri, premiera amer. filma KAJ SE JE ZGODILO Z BABY JANE ob 21. uri

19. aprila amer. film PRIVAJANJE NA ZAKONSKO ZIVLJENJE ob 16., 18. in 20. uri

20. aprila amer. film PRIVAJANJE NA ZAKONSKO ZIVLJENJE ob 16., 18. in 20. uri

21. aprila amer. film PRIVAJANJE NA ZAKONSKO ZIVLJENJE ob 16., 18. in 20. uri

Kranj »STORŽIČ«

19. aprila amer. film GROBA SILA ob 15.30 in 20. uri, amer. film KAJ SE JE ZGODILO Z BABY JANE ob 17.30

20. aprila nemški film 1000 OČI DR. MABUSSA ob 16., 18. in 20. uri

21. aprila amer. film KAJ SE JE ZGODILO Z BABY JANE ob 15.30 in 20. uri, ameriški film OSAMLJENI SO HRABRI ob 17.30

Cerkije »Krvavec«

17. aprila amer. barv. CS film SEDMO SIMBADOVO POTOVANJE ob 20. uri

18. aprila amer. barv. CS film AVANTURE MLADEGA CLOVEKA ob 15.30 in 20. uri, amer. barv. CS film SEDMO SIMBADOVO POTOVANJE ob 18. uri

NAKLO

18. aprila amer. barv. CS film SEVERNO OD ALJASKE ob 19.30

Kropa

18. aprila amer. barv. CS film SEVERNO OD ALJASKE ob 19.30

Jesenice »RADIO«

17. in 18. aprila amer. barv. CS film UPOR NA LADJI BOUNTY

19. aprila amer. barv. CS film VIKINGI

Jesenice »PLAVZ«

17. aprila poljski CS film GANGSTERJI IN FILANTROPI

18. aprila ruski film SVEJK V RUSIJI

21. aprila amer. barv. CS film UPOR NA LADJI BOUNTY

Dovje-Mojstrana

17. aprila ruski film SVEJK V RUSIJI

18. aprila poljski CS film GANGSTERJI IN FILANTROPI

22. aprila amer. barv. CS film UPOR NA LADJI BOUNTY

Koroška Bela

17. aprila nemški film SKRIVNOSTNA GROFICA

18. aprila franc. barv. film BOJEVNIKOV POCITEK

Kranjska gora

16. in 17. aprila francoski barv. CS film BOJEVNIKOV POCITEK

18. aprila nemški film SKRIVNOSTNA GROFICA

Podnart

17. aprila francoski film POGLED Z MOSTU ob 19. uri

17. aprila francoski film POGLED Z MOSTU ob 17. uri

18. aprila angl. CS film PEKLENSKA FREGATA ob 19. uri

18. aprila sovj. barv. risanke KDO JE REKEL MIJAV ob 15. uri

22. aprila franc. film MOST K SONCU ob 19. uri

Radovljica

17. aprila angl. CS film PEKLENSKA FREGATA ob 20. uri

17. aprila amer. barv. CS film OTROCI KAPETANA GRANTA ob 18. uri

18. aprila amer. barv. CS film OTROCI KAPETANA GRANTA ob 14., 18. in 20. uri

18. aprila angl. CS film PEKLENSKA FREGATA ob 16. uri

18. aprila sovj. barv. risanke KDO JE REKEL MIJAV ob 10. uri dopoldne

20. aprila fanc. film MOST K SONCU ob 20. uri

21. aprila franc. film MOST K SONCU ob 18. in 20. uri

22. aprila meh. barv. film PESEM ZA KARABIN ob 20. uri

23. aprila ital. film NEVARNE KRIVINE ob 20. uri

gledališče

PRESERNOVO GLEDALIŠČE V Kranju

CETRTEK — 22. aprila ob 19.50 uri Čehov: FLATONOV — red PREMIERSKI. Gostovanje ljubljanskega mestnega gledališča. Vstopnice tudi v prodaji.

PETEK — 23. aprila ob 20. uri Negri: MARINA — gostovanje v Trzinu. Predprodaja vstopnic pri Gorenjski oblačilni Tržič.

KULTURNE VESTI

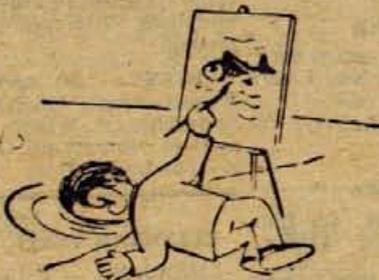
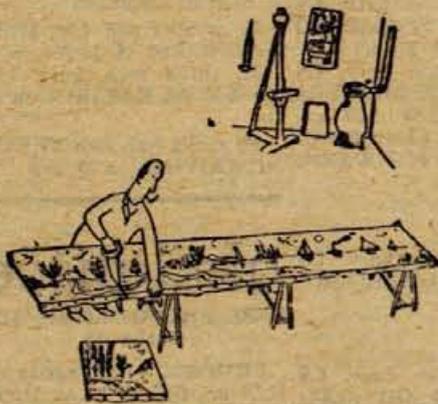
LJUBLJANA — V ljubljanskih križankah je bila pred dnevi prva predstava oddelka ljubljanske Drame, MALE DRAME. Vodstvo Drame se je odločilo za ustanovitev tega odbora predvsem zato, da bi razbremenilo repertoar in da bi lahko ljubljanskim gledalcem predstavljali tudi razna dela sodobnih piscev, ki sicer ne bi prišli na oder Drame. Za prva predstava A. L. KOPIT: OH OČKA, ki smo jo lahko videli na odru v Križankah, nam daje upanje, da smo Slovenci končno dobili gledališče, na katerem bomo lahko spremljali dela sodobnih dramskih avtorjev.

KRANJ — V sredo, 21. aprila 1965, ob 19.30 se nam bo v koncertni dvorani Delavskega doma v Kranju predstavil umetniški ansambel — klavirski trio, katerega sestavljajo: Alojz Drnovšek — violina, Branko Markič — violončelo in Peter nam bodo dela klasike in rok-Skrjanc — klavir. Izvajali nam bodo dela klasike in romantike, in sicer: Haydnov XII. trio v C-duru, Beethovnov Trio op. 11 v B-duru. V zaključku koncertnega sporeda pa bodo izvajali enega od najbolj popularnih kompozicij te vrste »Dumky« trio češkega skladatelja Antonina Dvoraka. Upamo, da bo koncert kranjskega klavirskega tria, kateri je v organizaciji koncertne poslovalnice, enako navdušil ljubitelje glasbene umetnosti, kakor jih je navdušil mladinski simfonični orkester, ki je koncertiral pri nas prejšnji teden. Tudi za ta koncert so vstopnice v predprodaji v pisarni glasbene šole.

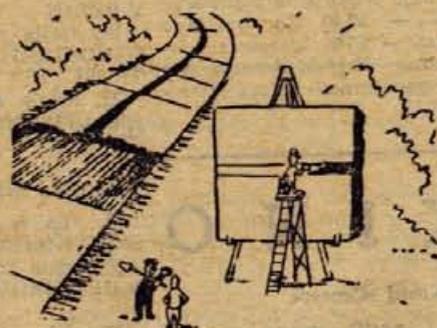
Za razvedrilo

ZANIMIVOSTI

Slikarji in modeli

Vi ste karikaturisti! Povejte, kje najdete tiste vaše tipe?

Ali ste prepričani, da ste našli pravega slikarja?

Dresiran računalnik

Američani so razvili elektronski računalnik, ki »vidi«, »sliši« in se ga da »trenirati« za določene nove naloge. Slike, črke, števila, fotografije in tabele sortira na optični podlagi, prav tako pa tudi razpozna različne človeške glasove. Njegova sedanja kapaciteta je 4800 posnetih vzorcev, ki jih obdela v najkrajšem času na podlagi različnih struktur.

Računalnik je razvilo podjetje »Scope« in mu dalo oznako »Conflex« (Conditioned Reflex), kar označuje njegovo sposobnost, da se ga da na nek način »dresirati«.

Cene so zamrznile

Medtem ko se zaradi toplih pomladanskih žarkov umika sneg ter več ne pokriva prahu in nesnage po cestah, medtem ko zaradi pomladanske toplote razbohoteno cvetijo naše ceste na vseh koncih in krajih kakor pomladanski žefran, medtem ko so zagorela mladim parčkom njihova srca ljubezni, medtem ko smo čitali v dnevnem časopisju in gledali po televiziji, kako je uspelo ruskim, ameriškim medicinskim strokovnjakom s posebnimi eksperimenti zamrzniti miši, psa, afno, pa nas je presenetila nenavadna novica, da je tudi našim to pot, nemedicinskim, pač pa gospodarskim strokovnjakom uspelo zamrzniti naše vedno frišne ter gibljive vsakdanje cene. Temu izrednemu uspehu si lahko samo čestitamo, pa čeprav tu in tam čitamo polemiko naših kritikov, češ da se še ne ve, kakšne posledice bodo povzročili ti novi ekonomski ukrepi, ker se obenem že ugotavlja, da poleg zamrznjenih cen zamrzujejo tudi stanovanjski servisi, potrošniška posojila, okraji in celo že tu in tam kakšna fabrika. No, če bodo zamrznili tudi navijalci cen, razni špekulantje in tako dalje, o tem zaenkrat ni še poročil. Zakaj je zamrznila kaka fabrika ne vem, mogoče zaradi tega, ker je imela slabše gospodarske inštrumente, oziroma dobre instrumente pa slabe gospodarstvenike. Kljub vsej zamrznjenosti pa ugotavljam, da so se nekateri izvili zamrznjenosti, zato občudujem elastičnost nekaterih proizvajalcev, ki so šli s svojimi cenami izdelkov že ob novem letu strmo navzgor n jih spretno porinili na trg, tako da jih je 22. marec našel pripravljene in njihove cene niso zamrznile. Tisti pa, ki so se v tem primeru počasneje obračali in niso spravili blaga z višjimi cenami na trg, so sedaj zamrznili s cenami vred in jih ni mogoče odtajati niti z antifrisom, niti s termoforjem. Na vso srečo so zamrznili tudi tisti, ki so pred prodajo hoteli zvišati cene na ta način, da so iste srajce z imenom »Janez« s ceno 3.000.— prekrstili v srajco »Mirko« s ceno 4.000 din.

Vsled pojavov in primerov ni nič čudnega, če je potrošnika napadla nova akutna bolezen in to — potrošnika mrzlica. Bajе bo potrošnik to bolezen ozdravil oziroma prebolel samo v primeru, če bi se ob sedanjem zamrznjenju cen odtajala njegova mesečna plača. Tako pa?.....

GREGA

Televizija

SOBOTA — 17. aprila

RTV Ljubljana 17.40 Ključek kot dreser — lutkovna oddaja — RTV Beograd 18.05 Glasbena oddaja — RTV Ljubljana 18.25 TV obzornik — RTV Beograd 18.45 Ime in priimek — RTV Ljubljana 19.30 Vsako soboto, 19.45 Cik-cak — RTV Beograd 20.00 TV dnevnik — RTV Zagreb 20.30 Jazz scena — RTV Ljubljana 20.40 S kamero po svetu — RTV Beograd 21.10 Humorstična odaja — RTV Ljubljana 22.00 Golo mesto — serijski film, 22.50 TV obzornik

NEDELJA — 18. aprila

Intervizija 8.50 Festival otroških zborov v Budimpešti — RTV Beograd 10.00 Kmetijska oddaja — RTV Zagreb 10.45 Mendov spored — RTV Ljubljana 11.30 Gozdni čuvaji, 15.00 Svetovno prvenstvo v namiznem tenisu — RTV Beograd 16.00 Prenos športnega dogodka — RTV Ljubljana 18.00 Mladinski TV klub, 19.00 Serijski film o dr. Kildaru — RTV Beograd 20.00 TV dnevnik, 20.45 Da ali ne — quiz — RTV Zagreb, 22.00 Turnir miru — RTV Beograd 22.10 Poročila

PONEDELJEK — 19. aprila

RTV Ljubljana 11.40 Televizija v šoli, 15.20 Ponovitve šolske ure, 16.40 Ruščina na

TV, 17.10 Govorimo angleško — RTV Beograd 17.40 Francozi pri vas doma — RTV Zagreb 18.10 Risanke — RTV Ljubljana 18.25 TV obzornik, 18.45 Rezerviran čas, 19.00 Svetovno prvenstvo v namiznem tenisu — RTV Beograd 20.00 TV dnevnik — RTV Ljubljana — 20.30 Glasbeni kotichek — RTV Beograd 20.40 Akcija inšpektorja Rukavine — TV igra — RTV Zagreb 21.40 Glasbena medigra — RTV Ljubljana 22.00 Svetovno prvenstvo v namiznem tenisu — RTV Beograd 23.00 TV poročila

SREDA — 21. aprila

RTV Zagreb 16.50 Ruščina na TV, 17.10 Učimo se angleščine — RTV Ljubljana 17.40 Tik-tak, 17.55 Pionirski TV studio, 18.25 TV obzor-

nik, 18.45 Dosežki znanosti — RTV Beograd 19.15 Večer beograjskih komponistov — RTV Ljubljana 19.45 Cik-cak — RTV Beograd 20.00 TV dnevnik — RTV Zagreb 20.30 Beseda in čas, 20.40 Crno na belem — zabavno glasbena oddaja — RTV Ljubljana 21.40 Kulturna panorama — RTV Zagreb 22.20 Turnir miru — RTV Ljubljana 22.30 TV obzornik

ČETRTEK — 22. aprila

RTV Zagreb 10.00 Televizija v šoli — RTV Beograd 11.00 Francozi pri vas doma — RTV Ljubljana 16.40 Ruščina na TV, 17.10 Govorimo angleško — RTV Beograd 17.40 Na črko, na črko — RTV Ljubljana 18.25 TV obzornik — RTV Beograd 18.45

Po Jugoslaviji — RTV Ljubljana 19.15 Glasbena porota, 19.45 V kinu bomo videli, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Glasbeni kotichek — RTV Zagreb 20.40 TV igra, 21.30 Turnir miru — RTV Ljubljana 21.40 Dokumentarni film, 22.10 TV obzornik

PETEK — 23. aprila

RTV Zagreb 16.50 Ruščina na TV, 17.10 Učimo se angleščine, 17.40 Televizija v šoli — RTV Ljubljana 18.10 Glasbene slike, 18.25 TV obzornik — RTV Beograd 18.45 Rdeči signal — RTV Ljubljana 19.15 Komorni trio, 19.45 TV akcija — RTV Beograd 20.00 TV dnevnik — RTV Ljubljana 20.30 Celovečerni film, 22.00 Turnir miru, 22.10 Sprehod po svetovnih galerijah, 22.40 TV obzornik